

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Racibórz za rok 2014

Zamawiający:

Miasto Racibórz
Urząd Miasta Racibórz
ul. Stefana Batorego 6
47-400 Racibórz

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Racibórz za rok 2014

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota-Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr Wojciech Pająk

Kwiecień, 2015 r.

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	7
II.	USTAWOWE ZADANIA SAMORZĄDÓW W NOWYM SYSTEMIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI	7
III.	USTAWA Z DNIA 28 LISTOPADA 2014 R. O ZMIANIE USTAWY O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW (DZ. U. Z 2015 R., POZ. 87)	9
IV.	SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE GMINY RACIBÓRZ ..	12
V.	ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI – ELEMENTY OBLIGATORYJNE ZAWARTE W ART. 9TB.....	14
	5.1. Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania	14
	5.2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi	17
	5.3. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych	17
	5.4. Liczba mieszkańców miasta Racibórz	23
	5.5. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania o których mowa w art. 6 ust. 6-12	24
	5.6. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy	25
	5.7. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.....	26
VI.	UCHWAŁY RADY MIASTA RACIBÓRZ REGULUJĄCE NOWY SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI	32
	6.1. Uchwała w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy ...	32
	6.2. Uchwała w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności	33
	6.3. Uchwała w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	34
	6.4. Uchwała w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, składanej przez właścicieli nieruchomości	34
	6.5. Uchwała w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi	35
	6.6. Uchwała w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.....	35
VII.	ODBIERANIE I ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH Z TERENU MIASTA RACIBÓRZ	36
VIII.	PROWADZENIE REJESTRU DZIAŁALNOŚCI REGULOWANEJ W ZAKRESIE ODBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH OD WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI	37
IX.	ORGANIZACJA PUNKTU SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH (PSZOK) NA TERENIE RACIBORZA	39
X.	PROWADZENIE DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNYCH	40
XI.	SPORZĄDZANIE ROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI	44

XII.	OSIĄGNIĘTE PRZEZ MIASTO RACIBÓRZ POZIOMY EKOLOGICZNE W 2014 R – ROCZNE SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI	44
15.1.	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	45
15.2.	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	50
15.3.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	53
XIII.	UWAGI ORAZ PROPOZYCJE ZMIAN	55
13.1.	Uwagi i zalecenia do Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy	55
13.2.	Uwagi i zalecenia do uchwały w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności.....	55
13.3.	Uwagi i zalecenia do deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości niezamieszkałych	56
13.4.	Uwagi i zalecenia do uchwały w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi	57
13.5.	Uwagi i zalecenia do uchwały w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.....	57
13.6.	Uwagi i zalecenia do uchwały w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne	57
XIV.	PODSUMOWANIE	58
	SPIS TABEL	60
	SPIS RYCN	60
	SPIS WYKRESÓW.....	60

I. WSTĘP

Niniejszy dokument stanowi analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Racibórz za 2014 r., sporządzoną w celu weryfikacji możliwości technicznymi organizacyjnymi miasta w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Analizę sporządzono na podstawie art. 9 tb ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 z późn. zm.).

Na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz innych dostępnych danych wpływających na koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi obejmującą w szczególności:

1. Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.
2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.
3. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych.
4. Liczbę mieszkańców.
5. Liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6–12.
6. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy.
7. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi sporządza się w terminie do dnia 30 kwietnia za poprzedni rok kalendarzowy. Analiza podlega publicznemu udostępnieniu na stronie podmiotowej biuletynu informacji publicznej urzędu gminy.

II. USTAWOWE ZADANIA SAMORZĄDÓW W NOWYM SYSTEMIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

Według ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 z późn. zm.) samorządy są zobowiązane do następujących zadań w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi:

1. Tworzenie warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewnianie wykonania tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych;
2. Zapewnianie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych;
3. Objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi;

4. Nadzorowanie gospodarowaniem odpadami komunalnymi, w tym realizacji zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości;
5. Ustanawianie selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmujące co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji;
6. Tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy;
7. Zapewnianie osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania;
8. Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
9. Udostępnianie na stronie internetowej urzędu gminy oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacji o:
 - a) podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu danej gminy, zawierające firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości,
 - b) miejscach zagospodarowania przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu danej gminy zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania,
 - c) osiągniętych przez gminę oraz podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, które nie działają na podstawie umowy, o której mowa w art. 6f ust. 1, i nie świadczą takiej usługi w trybie zamówienia z wolnej ręki, o którym mowa w art. 6f ust. 2, w danym roku kalendarzowym wymaganych poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
 - d) punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zawierające – firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres prowadzącego punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, – adresy punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie danej gminy, wraz ze wskazaniem godzin przyjmowania odpadów,
 - e) zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych;
10. Dokonanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi;
11. Zapobieganie zanieczyszczaniu ulic, placów i terenów otwartych, w szczególności przez: zbieranie i pozbywanie się, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4, błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń uprzątniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości oraz odpadów zgromadzonych w przeznaczonych do tego celu pojemnikach ustawionych na chodniku;

12. Utrzymywanie czystości i porządku na przystankach komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest gmina oraz które są położone na jej obszarze przy drogach publicznych bez względu na kategorię tych dróg;

III. USTAWA Z DNIA 28 LISTOPADA 2014 R. O ZMIANIE USTAWY O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW (DZ. U. Z 2015 R., POZ. 87)

Z dniem 1 lutego 2015 r. weszła w życie ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 87). Najważniejsze zmiany wprowadzone tym aktem prawnym obejmują kwestie naliczania i egzekwowanie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi:

1. Rada gminy ustala stawki opłat w wysokości nie wyższej niż maksymalne stawki opłat, które za odpady komunalne zbierane i odbierane w sposób selektywny wynoszą za miesiąc:
 - a) w przypadku metody, o której mowa w art. 6j ust. 1 pkt 1 – 2 % przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem – za mieszkańca;
 - b) w przypadku metody, o której mowa w art. 6j ust. 1 pkt 2 – 0,7 % przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem – za m³ zużytej wody;
 - c) w przypadku metody, o której mowa w art. 6j ust. 1 pkt 3 – 0,08 % przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem – za m² powierzchni lokalu mieszkalnego;
 - d) w przypadku metody, o której mowa w art. 6j ust. 2 – 5,6 % przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem – za gospodarstwo domowe.
2. Rada gminy, w drodze uchwały, może zwolnić w całości lub w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, w części dotyczącej gospodarstw domowych, w których dochód nie przekracza kwoty uprawniającej do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, o której mowa w art. 8 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, ze zm. 5).
3. W przypadku nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe, lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, wykorzystywanych jedynie przez część roku, rada gminy uchwała ryczałtową stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za rok od domku letniskowego lub od innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.
4. W przypadku gdy w danym miesiącu na danej nieruchomości mieszkaniem zamieszkuje przez część miesiąca, opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi w miesiącu, w którym nastąpiła zmiana, uiszcza się w gminie, w której dotychczas zamieszkiwał, a w nowym miejscu zamieszkania – począwszy od miesiąca następnego, po którym nastąpiła zmiana.
5. W przypadku nieruchomości, o której mowa w art. 6c ust. 2, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowi iloczyn zadeklarowanej liczby pojemników z odpadami komunalnymi powstającymi na danej nieruchomości oraz

stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, o której mowa w art. 6k ust. 1 pkt 2.

6. W przypadku prowadzenia w części lokalu mieszkalnego obsługi biurowej działalności gospodarczej opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi uiszcza się w ramach opłaty dotyczącej nieruchomości, o których mowa w art. 6c ust. 1.
7. Jeżeli nieruchomość zabudowana jest budynkiem wielolokalowym, w którym ustanowiono odrębną własność lokalu, obowiązki właściciela nieruchomości wspólnej oraz właściciela lokalu obciążają wspólnotę mieszkaniową albo spółdzielnię mieszkaniową.
8. W przypadku uchwalenia nowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wójt, burmistrz lub prezydent miasta zawiadamia właściciela nieruchomości o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyliczonej jako iloczyn nowej stawki opłaty i danych podanych w deklaracji. W takim przypadku właściciel nieruchomości nie jest obowiązany do złożenia nowej deklaracji i uiszcza opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości podanej w zawiadomieniu.
9. Kwota opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie podlega zaokrągleniu.
10. W przypadku złożenia korekty deklaracji lub nowej deklaracji zmniejszającej wysokość zobowiązania z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie stwierdza się nadpłaty w tej opłacie za miesiąc, w których usługa odbierania odpadów komunalnych była świadczona.
11. Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu, które obejmują m. in. edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.
12. Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina może pokryć koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.
13. Środki pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym, mogą być wykorzystane także na wyposażenie, zgodnie z regulaminem, nieruchomości przeznaczonych do celów publicznych w pojemniki przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych, ich opróżnianie oraz utrzymywanie w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.
14. Środki z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie mogą być wykorzystane na cele niezwiązane z pokrywaniem kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.
15. Właściwy organ gminy, do której nie stosuje się art. 19 § 2 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, może wykonywać zadania z zakresu egzekucji administracyjnej należności pieniężnych z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na podstawie porozumienia z naczelnikiem urzędu skarbowego. Porozumienie nie może dotyczyć prowadzenia egzekucji należności pieniężnych z nieruchomości.

Inne ważne zmiany wprowadzone ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. dotyczą następujących zagadnień:

1. W uchwale w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych (...), dopuszcza się ograniczenie ilości odpadów zielonych, zużytych opon, odpadów wielkogabarytowych oraz odpadów

- budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne odbieranych lub przyjmowanych przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w zamian za pobraną opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
2. Dopuszcza się zróżnicowanie częstotliwości odbierania odpadów w szczególności w zależności od ilości wytwarzanych odpadów i ich rodzajów, z tym że w okresie od kwietnia do października częstotliwość odbierania zmieszanych odpadów komunalnych oraz bioodpadów stanowiących odpady komunalne nie może być rzadsza niż raz na tydzień z budynków wielolokalowych i nie rzadsza niż raz na dwa tygodnie z zabudowy jednorodzinnej; w przypadku gmin wiejskich oraz części wiejskiej gmin miejsko-wiejskich częstotliwość odbierania zmieszanych odpadów komunalnych oraz bioodpadów stanowiących odpady komunalne może być rzadsza.
 3. Uchwała w sprawie szczegółowego (...), określa także tryb i sposób zgłaszania przez właścicieli nieruchomości przypadków niewłaściwego świadczenia usług przez przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości lub przez prowadzącego punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych.
 4. Podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do sporządzania półrocznych sprawozdań. Sprawozdanie jest przekazywane wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta w terminie do końca miesiąca następującego po upływie półrocza, którego dotyczy.
 5. Podmiot prowadzący punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, z wyłączeniem gminy, jest obowiązany do sporządzania rocznych sprawozdań. Sprawozdanie jest przekazywane wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta w terminie do 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy. Sprawozdanie zawiera informacje o masie:
 - a) poszczególnych rodzajów zebranych odpadów komunalnych, w tym o odpadach ulegających biodegradacji, oraz sposobie ich zagospodarowania, wraz ze wskazaniem instalacji, do których zostały przekazane zebrane odpady komunalne;
 - b) pozostałości z sortowania przeznaczonych do składowania powstałych z zebranych przez podmiot odpadów komunalnych;
 - c) odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła przygotowanych do ponownego użycia i do recyklingu, powstałych z zebranych przez podmiot odpadów komunalnych;
 - d) odpadów budowlanych i rozbiórkowych będących odpadami komunalnymi przygotowanych do ponownego użycia, poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku powstałych z zebranych przez podmiot odpadów komunalnych.
 6. Prowadzący regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych oraz instalację przewidzianą do zastępczej obsługi regionu jest obowiązany przekazać przedsiębiorcy odbierającemu odpady komunalne od właścicieli nieruchomości lub gminie, z którymi ma zawarte umowy, informację o odpadach, przekazanych mu przez tego przedsiębiorcę lub gminę, które poddał procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub przekazał w tym celu innemu posiadaczowi odpadów. Informacja o odpadach pochodzących z odpadów komunalnych z terenu danej gminy zawiera dane o:
 - a) rodzajach i masie odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła poddanych recyklingowi i przygotowanych do ponownego użycia lub

- przekazanych w tym celu innemu posiadaczowi odpadów wraz ze wskazaniem procesu odzysku, któremu został poddany odpad;
- b) rodzajach i masie odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne przygotowanych do ponownego użycia, poddanych recyklingowi oraz poddanych innym formom odzysku lub przekazanych w tym celu innemu posiadaczowi odpadów wraz ze wskazaniem procesu odzysku, któremu został poddany odpad;
- c) masie wytworzonych i poddanych składowaniu pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

Prowadzący regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych oraz instalację przewidzianą do zastępczej obsługi regionu przekazuje informację o odpadach gminie raz w roku – w terminie do dnia 15 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy.

IV. SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE GMINY RACIBÓRZ

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nałożyła na gminy obowiązek gospodarowania odpadami komunalnymi. Do skutecznego wdrożenia wszystkich ustawowych wymagań w Gminie Racibórz wprowadzony został system oparty na dotychczasowych, sprawdzonych w warunkach lokalnych zasadach.

Odbiór niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych odbywa się z podziałem na nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej i jednorodzinnej. Częstotliwość ich wywozu wynosi:

- dla zabudowy jednorodzinnej – co najmniej raz na dwa tygodnie,
- dla zabudowy wielorodzinnej – co najmniej dwa razy w tygodniu,
- dla obiektów użyteczności publicznej – co najmniej dwa razy w tygodniu,
- dla ogródków działkowych – co najmniej raz na dwa tygodnie,
- z koszy ulicznych – co najmniej raz w tygodniu.

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych, takich jak papier, szkło, tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe, odbywa się w systemie dzwonowym tj. z wykorzystaniem gniazd segregacyjnych ustawionych na terenie gminy oraz workowym – bezpośrednio z gospodarstw domowych. Wejście w życie „rewolucji śmieciowej” pokazało, że zarówno ilość pojemników segregacyjnych, jak i ich pojemność były niewystarczające. Biorąc pod uwagę powyższe Urząd zakupił w minionym roku pojemniki typu dzwon o pojemności 2,5 m³ (w ilości 120 szt.), które doposażyły już istniejące gniazda oraz utworzyły nowe w miejscach największego zapotrzebowania. Częstotliwość odbioru odpadów segregowanych wynosi:

- w zabudowie jednorodzinnej – co najmniej raz w miesiącu,
- w zabudowie wielorodzinnej – co najmniej dwa razy w tygodniu,
- dla obiektów użyteczności publicznej – co najmniej raz w miesiącu,
- dla ogródków działkowych – co najmniej raz w miesiącu.

Odbiór odpadów zielonych odbywa się bezpośrednio z gospodarstw domowych, ze specjalistycznych pojemników przeznaczonych do ich gromadzenia w miesiącach kwiecień –

październik. W związku z faktem, iż pojemniki, które Gmina nieodpłatnie użycza mieszkańcom Raciborza cieszą się ogromnym zainteresowaniem, postanowiono o zakupie kolejnych 650 sztuk. Dodatkowo odpady zielone można całorocznie przekazać na terenie Kompostowni Odpadów przy ul. Rybnickiej 125 w Raciborzu. W zamian za oddanie odpadów zielonych otrzymuje się talony na gotowy certyfikowany kompost RAKOR powstający w raciborskiej kompostowni na zasadach:

- oddając pojemnik 120 l – 1 talon na 10 l kompostu RAKOR,
- dostarczając we własnym zakresie na kompostownię 50 kg odpadów zielonych – 1 talon na 10 l kompostu RAKOR.

Nowym elementem systemu począwszy od lipca 2013 r. została selektywna zbiórka żużli i popiołów, gromadzonych w metalowych pojemnikach oznaczonych czerwonym pasem.

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zobowiązuje gminy do tworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców. Gmina Racibórz scedowała obowiązek utworzenia takiego punktu na przedsiębiorcę, który wykonuje usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. W chwili obecnej PSZOK znajduje się przy ul. Adamczyka 10 w Raciborzu. Czynny jest w godz.: od poniedziałku do piątku: 9 – 17, sobota: 9 – 13. W Raciborskim PSZOK-u przyjmowane są następujące rodzaje odpadów:

- papier i tektura,
- szkło,
- tworzywa sztuczne,
- opakowania wielomateriałowe,
- metale,
- komunalne odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z gospodarstw domowych z drobnych remontów niewymagających pozwolenia na budowę jednorazowo lub wielokrotnie w ilości 500 kg rocznie na gospodarstwo domowe,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- tekstylia,
- zużyte opony,
- żużle i popioły,
- odpady niebezpieczne, w tym m. in. przeterminowane leki, termometry rtęciowe, farby, lakiery, świetlówki i inne produkowane w gospodarstwach domowych.

Stałym elementem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Raciborza są przeprowadzane akcje i konkursy typu:

- „Zbieramy butelki plastikowe”,
- „Chroń las – zbieraj makulaturę”,
- „Zbieramy nakrętki plastikowe”,
- Zbiórki zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego oraz związana z tym gratyfikacja mieszkańców za dostarczony sprzęt (np. sadzonki, świetlówki energooszczędne),
- Zbiórka opakowań po środkach ochrony roślin,
- Zbiórka przeterminowanych leków i termometrów z aptek,
- Akcja wydawania kompostu za zbiórkę odpadów zielonych.

Powyższe akcje realizowane są również przez przewoźnika świadczącego usługę pn. „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych powstających na terenie nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne na terenie miasta Racibórz” na podstawie umowy zawartej z Miastem Racibórz.

V. ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI – ELEMENTY OBLIGATORYJNE ZAWARTE W ART. 9TB

5.1. Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania

Regionem gospodarki odpadami komunalnymi jest określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami, obszar liczący co najmniej 150 000 mieszkańców. Regionalną instalacją do przetwarzania odpadów komunalnych jest zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii oraz zapewniający termiczne przekształcanie odpadów lub:

- a) mechaniczno - biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielanie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku,
- b) przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniającego wymagania określone w przepisach odrębnych,
- c) składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

Miasto Racibórz wchodzi w skład III Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi województwa śląskiego. Zasięg terytorialny regionu oraz rozmieszczenie instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 1. III Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi Województwa Śląskiego

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami Województwa Śląskiego 2014

Według ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wszystkie odebrane z terenu gminy zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania mają być zagospodarowywane w RIPOK-ach wyznaczonych dla regionu, którym znajduje się dana gmina. Według PGO dla województwa na terenie Raciborza funkcjonują następujące instalacje służące zagospodarowaniu odpadów komunalnych:

- sortownia odpadów komunalnych selektywnie zebranych – lokalizacja instalacji: ul. Adamczyka 10;
- kompostownia odpadów ulegających biodegradacji – lokalizacja instalacji: ul. Rybnicka 125; status instalacji: zastępcza;
- składowisko odpadów komunalnych - lokalizacja instalacji: ul. Rybnicka 125; status instalacji: zastępcza.

Ponadto według PGO dla województwa planowana jest rozbudowa składowiska zlokalizowanego przy ul. Rybnickiej 125 a także budowa instalacji do mechaniczno - biologicznego przetwarzania odpadów o statusie instalacji regionalnej.

Zagospodarowanie całego strumienia zmieszanych odpadów komunalnych w regionalnych instalacjach wymaga funkcjonowania instalacji MBP o mocy przerobowej w części mechanicznej dla zmieszanych odpadów komunalnych na poziomie ok.

305 tys. Mg, czyli ok. 150 tys. Mg w części biologicznej. Moc przerobowa funkcjonujących i planowanych do realizacji instalacji regionalnych wynosi łącznie ok. 240 tys. Mg/rok dla zmieszanych odpadów komunalnych, zatem pozostała moc przerobowa regionalnych instalacji planowanych w tym regionie powinna wynosić ok. 65 tys. Mg/rok. Wówczas zapewniona zostanie wymagana docelowo przepustowość instalacji regionalnych dla przetworzenia całego strumienia zmieszanych odpadów komunalnych w perspektywie do 2020 roku.

Docelowo gospodarka odpadami w województwie śląskim będzie prowadzona z wykorzystaniem instalacji regionalnych. Natomiast w okresie przejściowym, do czasu wybudowania regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, dopuszczalne będzie funkcjonowanie instalacji zastępczych. Ponieważ docelowo w każdym z regionów będzie funkcjonowała więcej niż jedna instalacja regionalna, będą one wzajemnie dla siebie pełniły funkcje instalacji zastępczych.

Według podejmowanych przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwał w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami Województwa Śląskiego na terenie III Regionu Gospodarki Odpadami funkcjonują następujące instalacje zagospodarowania odpadów komunalnych (stan na 17 grudnia 2014 r.):

- a) instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych:
 - ul. Szybowa 44, Knurów – status instalacji: regionalna;
 - ul. Dębina 36, Jastrzębie Zdrój – status instalacji: regionalna;
- b) sortownie odpadów komunalnych zmieszanych i z selektywnego zbierania:
 - ul. Rozwojowa 1, Jastrzębie Zdrój – status instalacji: zastępcza;
 - ul. Kolberga, Rybnik – status instalacji: zastępcza;
 - ul. Marklowicka 21, Wodzisław Śląski – status instalacji: zastępcza;
 - ul. Norwida 34, Jastrzębie Zdrój – status instalacji: zastępcza;
 - ul. Przemysłowa 12, Golezów – status instalacji: zastępcza;
- c) kompostownie odpadów komunalnych:
 - ul. Dębina 36, Jastrzębie Zdrój – status instalacji: zastępcza;
 - ul. Pod Lasem 64, Rybnik – status instalacji: zastępcza;
 - ul. Rybnicka 125, Racibórz – status instalacji: zastępcza;
 - ul. Okrężna, Żory – status instalacji: zastępcza;
 - ul. Szybowa 44, Knurów – status instalacji: zastępcza;
 - ul. Rycerska 101, Rybnik – status instalacji: regionalna;
 - ul. Morcinka, Łaziska Górne – status instalacji: zastępcza;
 - ul. Dzieńdziela 44, Mikołów – status instalacji: zastępcza;
- d) składowiska odpadów komunalnych:
 - składowisko odpadów komunalnych w Knurowie, ul. Szybowa 44 – status instalacji: regionalna;
 - składowisko odpadów komunalnych w Rybniku, ul. Oskara Kolberga 67 – status instalacji: zastępcza;
 - składowisko odpadów komunalnych w Jastrzębiu Zdroju, ul. Dębina 36 – status instalacji: regionalna;
 - składowisko odpadów komunalnych w Jankowicach, ul. Ks. Walentego 3 – status instalacji: zastępcza;
 - składowisko odpadów komunalnych w Tworkowie, ul. Dworcowa – status instalacji: zastępcza;

- składowisko odpadów komunalnych w Raciborzu, ul. Rybnicka 125 – status instalacji: zastępcza;
- składowisko odpadów komunalnych w Łaziskach Górnych, ul. Łazy – status instalacji: zastępcza.

5.2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Potrzeby inwestycyjne z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi stanowi przede wszystkim budowa na terenie Raciborza instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych. W roku 2013 Miasto rozpoczęło postępowanie o wybór partnera prywatnego do „Budowy instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów na terenie Zakładu Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Raciborzu”, która wraz z istniejącymi instalacjami (tj. składowiskiem odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne oraz kompostownią odpadów zielonych) łącznie tworzyć będą zintegrowane centrum przetwarzania odpadów komunalnych.

Postępowanie na realizację przedmiotowej inwestycji zakończyło się podpisaniem w dniu 30.10.2014 r. umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym, zgodnie z którą instalacja oddana zostanie do użytku nie później niż 30 grudnia 2015 r. Etapy postępowania:

- 31.10.2013 r. - publikacja w prasie o rozpoczęciu dialogu technicznego;
- 16.01.2014 r.- zakończenie dialogu technicznego;
- 01.04.2014 r. - informacja na BIP o wszczęciu dialogu konkurencyjnego;
- 16.10.2014 r. - wybór najkorzystniejszej oferty;
- 30.10.2014 r. - podpisanie umowy z wykonawcą firmą EMPOL.

Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. zlokalizowany przy ul. Rybnickiej 125 w Raciborzu (100 % udziałów należy do gminy) planuje:

- rozbudowę składowiska odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne, której koszt wg kosztorysu wynosi 5 415 000 zł.
- budowę nowoczesnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych za około 600 000 – 800 000 zł.

5.3. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych

Koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi powinny zostać pokryte z opłaty pobieranej od właścicieli nieruchomości. Przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wprawdzie nie przewidują możliwości dotowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi przez gminę, ale równocześnie nie zabraniają gminie dotowania systemu, jeśli ma na to środki.

Idealną sytuacją byłoby gdyby wpływy z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi pokryły koszty funkcjonowania gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (samofinansowanie się systemu) bez konieczności dotowania go przez gminę. Jednakże większość samorządów gminnych w kraju dodatkowo dopłaca do niego. Należy zaznaczyć, iż samorzady nie mogą przeznaczać środków zebranych w ramach opłaty

„śmieciowej” na inne cele niż związane z funkcjonowaniem gminnej gospodarki odpadami komunalnymi.

Według art. 6 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:

- odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
- tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- obsługi administracyjnej tego systemu;
- edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

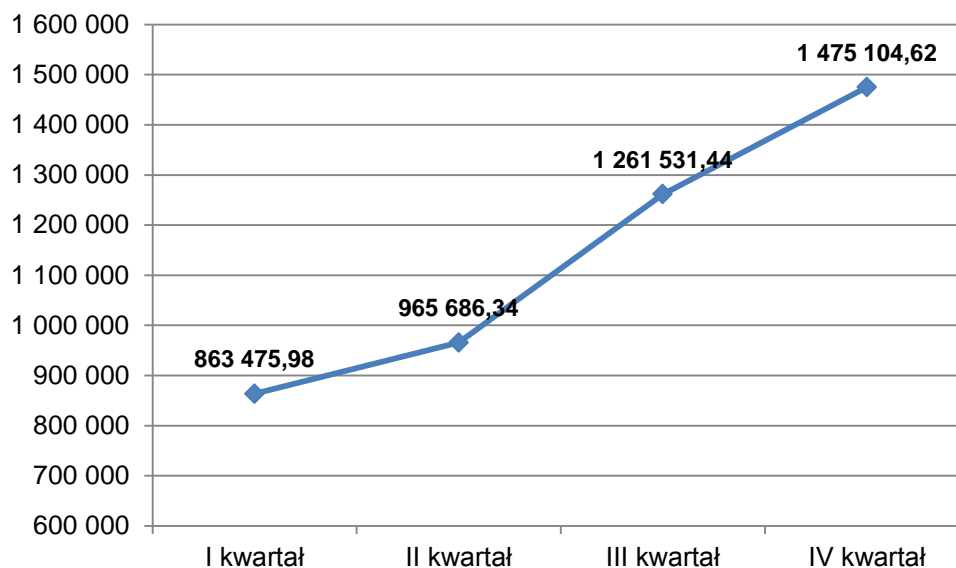
Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina może także pokryć koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Środki pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym, mogą być wykorzystane także na wyposażenie, zgodnie z regulaminem, nieruchomości przeznaczonych do celów publicznych w pojemniki przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych, ich opróżnianie oraz utrzymywanie w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.

Koszty jakie zostały poniesione przez miasto Racibórz związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych (realizacją zamówień publicznych dotyczących odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych) z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych w 2014 r. wyniosły 4 565 808,38 zł. W rozbiciu na poszczególne kwartały 2014 r. koszty te wynosiły:

- I kwartał 2014 r. – 863 475,98 zł brutto;
- II kwartał 2014 r. – 965 686,34 zł brutto;
- III kwartał 2014 r. - 1 261 531,44 zł brutto;
- IV kwartał 2014 r. - 1 475 104,62 zł brutto.

Zauważyć należy, iż koszty ponoszone w 2014 r. na realizację zamówień publicznych dotyczących odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych systematycznie rosną. Jest to związane nie tylko z rosnącą ilością odbieranych zmieszanych odpadów komunalnych, ale przede wszystkim z coraz wyższą ceną oferowaną przez wykonawców zamówień publicznych.

Na kolejnym wykresie zobrazowano tendencję zmiany wysokości ponoszonych kosztów związanych z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych w poszczególnych kwartałach 2014 r.

Wykres 1. Poniesione koszty związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z obszaru Raciborza w poszczególnych kwartałach 2014 r.

Źródło: opracowanie własne

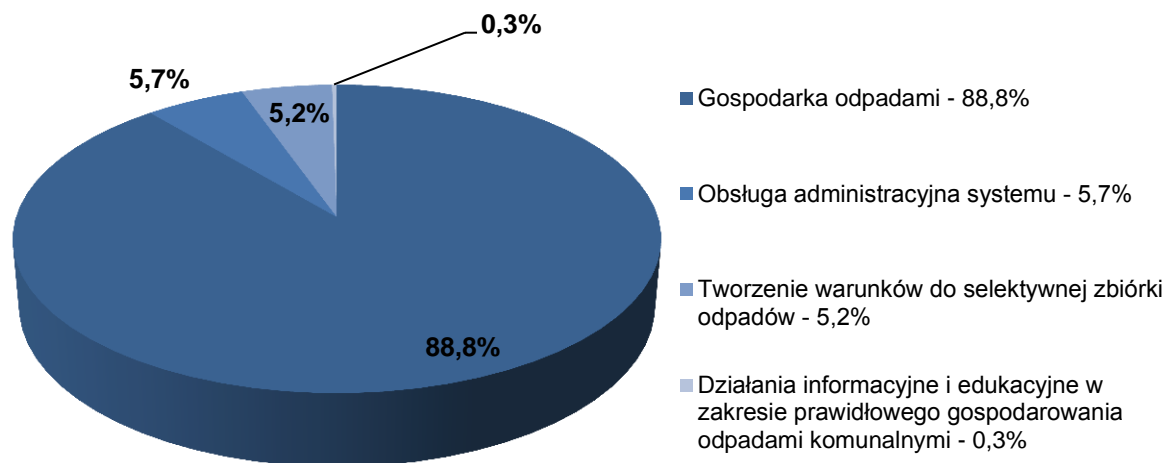
Według danych uzyskanych z Urzędu Miasta Racibórz łączne koszty poniesione w 2014 r. na realizację zadań związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi wyniosły 5 498 036,30 zł.

W kolejnej tabeli przedstawiono, a na wykresie zobrazowano szczegółowe dane dotyczące wydatków związanych z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Racibórz.

Tabela 1. Wydatki poniesione na system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Racibórz

Nazwa zadania	Kwota [zł]	Udział
Obsługa administracyjna systemu	313 797,82	5,7 %
Gospodarka odpadami	4 884 498,60	88,8 %
Tworzenie warunków do selektywnej zbiórki odpadów	284 478,15	5,2 %
Działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi	15 261,73	0,3 %
Łącznie	5 498 036,30	100,0 %

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Wykres 2. Struktura wydatków poniesionych w 2014 r. na system gospodarowania odpadami komunalnymi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Racibórz

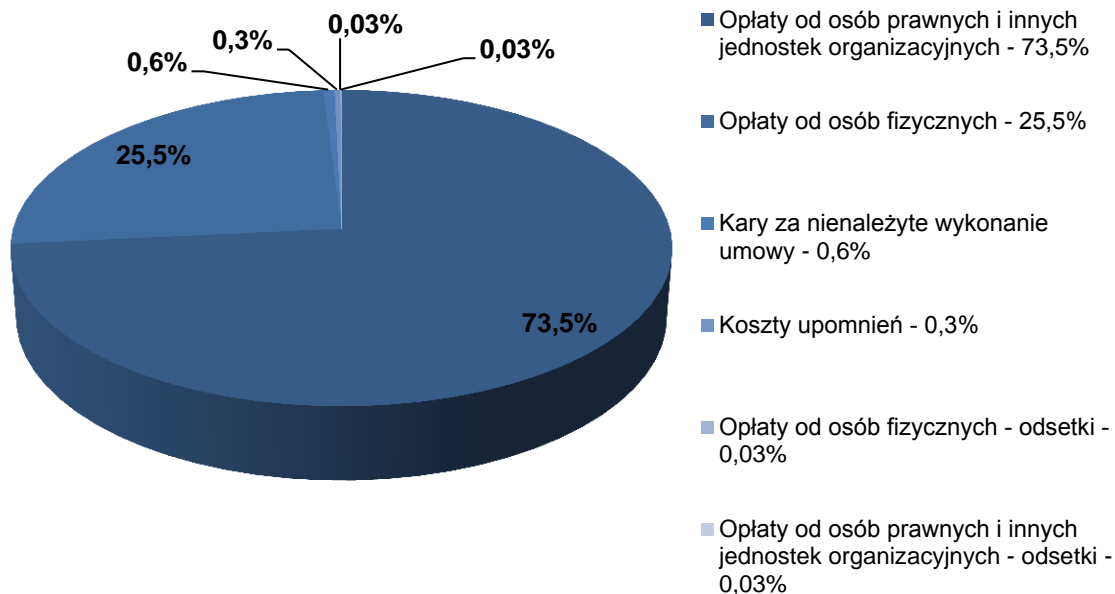
Dochody z prowadzenia przez Gminę Racibórz systemu gospodarowania odpadami komunalnym w 2014 r. wyniosły 6 509 139,99 zł.

W kolejnej tabeli przedstawiono, a na wykresie zobrazowano szczegółowe dane dotyczące dochodów związanych z prowadzeniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Racibórz.

Tabela 2. Wpływy z prowadzenia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Racibórz

Nazwa zadania	Kwota [zł]	Udział
Opłaty od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	4 783 810,95	73,5 %
Opłaty od osób fizycznych	1 661 028,77	25,5 %
Opłaty od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych - odsetki	1 789,11	0,03 %
Opłaty od osób fizycznych - odsetki	1 990,50	0,03 %
Koszty upomnień	20 970,66	0,3 %
Kary za nienależyte wykonanie umowy	39 550,00	0,6 %
Łącznie	6 509 139,99	100,0 %

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Wykres 3. Struktura dochodów związanych z prowadzeniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Racibórz

Tak więc po odjęciu kosztów poniesionych w 2014 r. na prowadzenie gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi od wpływów z tytułu prowadzenia systemu pozostanie kwota w wysokości 1 011 103,69 zł. Kwota ta stanowi 18,4 % kosztów poniesionych w 2014 r. w związku z prowadzeniem gminnego systemu gospodarowania odpadami.

Poniżej przedstawiono najważniejsze fragmenty stanowiska Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie wykorzystania nadwyżki przychodów nad kosztami funkcjonowania systemu odbioru odpadów komunalnych:

„Gmina na etapie planowania powinna zabezpieczyć źródła sfinansowania (dochody z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi) wydatków związanych z funkcjonowaniem systemu odbioru i zagospodarowania odpadów. W przypadku ustalenia stawki opłaty na właściwym poziomie, może pojawić się w trakcie roku zjawisko przejściowego braku zrównoważenia dochodów z opłaty i wydatków na funkcjonowanie systemu (nierównowaga przejściowa). Jeżeli w trakcie wykonywania budżetu powstaje niedobór (niższa realizacja wpływu z tytułu opłat niż ponoszone wydatki), to gmina winna dofinansować z dochodów własnych system dla pełnej realizacji zadania oraz zintensyfikować działania windykacyjne. Gdyby jednak stawka opłaty została ustalona zbyt nisko lub zbyt wysoko, spowodowałoby to trwałą nierównowagę - wystąpi nadwyżka bądź niedobór środków.”

Przedsiębiorcy świadczący usługi związane z odbiorem odpadów komunalnych, w pierwszej fazie „rewolucji śmieciowej”, w celu przejęcia rynku, oferowali w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego zaniżone ceny. W chwili obecnej urealnione ceny rynkowe w każdym kolejnym przetargu są wyższe. Przykładem tego było postępowanie o udzielenie zamówienia z dnia 13.08.2014 r., w którym *cena najkorzystniejszej oferty lub oferta z najniższą ceną przewyższa kwotę, którą zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia*, konsekwencją czego była konieczność negocjacji w „trybie z wolnej ręki”.

Zamówienia publiczne na odbiór i zagospodarowania odpadów komunalnych, powstających na terenie nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne na terenie miasta Racibórz przedstawiały się następująco:

1. Umowa nr 47/2013

- Wykonawca: Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. z Rudy Śląskiej (obecna nazwa Tonsmeier Południe Sp. z o.o.). Do 30.12.2013 r. podwykonawcą umowy było Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Raciborza.
- Data rozstrzygnięcia postępowania: 10.05.2013 r.
- Data zawarcia umowy: 23.05.2013 r.
- Czas obowiązywania umowy: 01.07.2013 r. – 30.06.2014 r.
- Cena: 5 835 564,00 brutto za przedmiot umowy, tj. 268,92 zł brutto za 1 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

2. Umowa nr 49/2014

- Wykonawca: konsorcjum firm: Tonsmeier Południe Sp. z o.o. z Rudy Śląskiej oraz Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Raciborza – wybrany z „wolnej ręki”.
- Data rozstrzygnięcia postępowania:
postępowanie unieważnione przez Krajową Izbę Odwoławczą. Wobec powyższego w celu zachowania ciągłości świadczenia usługi Wykonawca wybrany został „z wolnej ręki” do czasu rozstrzygnięcia nowego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.
- Data zawarcia umowy: 30.06.2014 r.
- Czas obowiązywania umowy: 01.07.2014 r. – 30.09.2014 r.
- Cena: 1 304 640,00 brutto za przedmiot umowy, tj. 326,16 zł brutto za 1 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

3. Umowa nr 72/2014

- Wykonawca: Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Raciborza – wybrany z „wolnej ręki”.
- Data rozstrzygnięcia postępowania:
postępowanie unieważnione, gdyż *cena najkorzystniejszej oferty lub oferta z najniższą ceną przewyższa kwotę, którą zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia*. Wobec powyższego w celu zachowania ciągłości świadczenia usługi Wykonawca wybrany został „z wolnej ręki” do czasu rozstrzygnięcia nowego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.
- Data zawarcia umowy: 01.10.2014 r.
- Czas obowiązywania umowy: 01.10.2014 r. – 31.12.2014 r.
- Cena: 1 496 016,00 brutto za przedmiot umowy, tj. 374,00 zł brutto za 1 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

4. Umowa nr 85/2014 – obecnie obowiązująca

- Wykonawca: Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Raciborza
- Data rozstrzygnięcia postępowania: 19.12.2014 r.
- Data zawarcia umowy: 31.12.2014 r.
- Czas obowiązywania umowy: 01.01.2015 r. – 30.06.2015 r.
- Cena: 2 799 964,80 brutto za przedmiot umowy, tj. 349,99 zł brutto za 1 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Dodatkowo zauważyć należy, że zgodnie z zawartą umową Nr 77/2014 z dnia 30.10.2014 r. o partnerstwie publiczno - prywatnym pomiędzy Miastem Racibórz a Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych EMPOL Sp. z o.o. z siedzibą w Tylmanowej na

zadanie pn. „Zaprojektowanie, budowa, finansowanie i eksploatacja instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów na terenie Zakładu Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Raciborzu”, partner publiczny zobowiązał się do kierowania od roku 2016 całego strumienia odpadów komunalnych za cenę jednostkową 318,60 zł brutto za 1 Mg dostarczonych do instalacji MBP odpadów (za zagospodarowanie odpadów - bez usługi transportu).

Analizując powyższe, koszty gospodarowania odpadami komunalnymi stale rosną. Nadwyżka powstała w roku 2014 zostanie wykorzystana w następnych latach, co i tak nie zaspokoi obciążenia finansowego w pełni.

5.4. Liczba mieszkańców miasta Racibórz

Liczba ludności Miasta Racibórz w latach 1995 - 2013 wykazywała znaczny systematyczny spadek. Według danych GUS liczba mieszkańców gminy w 1995 r. wynosiła 65 041 osób., natomiast w 2013 r. było to już tylko 55 930 osób. Oznacza to spadek aż o 9 111 mieszkańców, co w skali roku daje średnio 506 osób. Jako, że w chwili sporządzania niniejszego opracowania GUS nie opublikował danych dotyczących liczby ludności za 2014 r. to liczba ta zostanie oszacowana na podstawie powyższych danych. Przyjmując, iż w 2013 r. liczba mieszkańców miasta wynosiła 55 930 osób, a średni roczny spadek liczby ludności w latach 1995 - 2013 wynosił 506 osób to szacuje się, iż liczba ludności miasta w 2014 r. wynosi 55 424 osoby.

Według danych Urzędu Miasta liczba mieszkańców analizowanej jednostki w latach 1995 – 2013 zanotowała jeszcze większy spadek, bo aż o 11 925 osób. Liczba ludności Raciborza według tych danych w 2014 r. wynosi 52 190 osób (meldunki). Natomiast według danych zawartych w składanych deklaracjach liczba ludności faktycznie zamieszkująca miasto w 2014 r. wynosiła jedynie 46 651 osób.

Tendencję zmiany liczby ludności Miasta Racibórz przedstawiono w kolejnej tabeli oraz zobrazowano na wykresie.

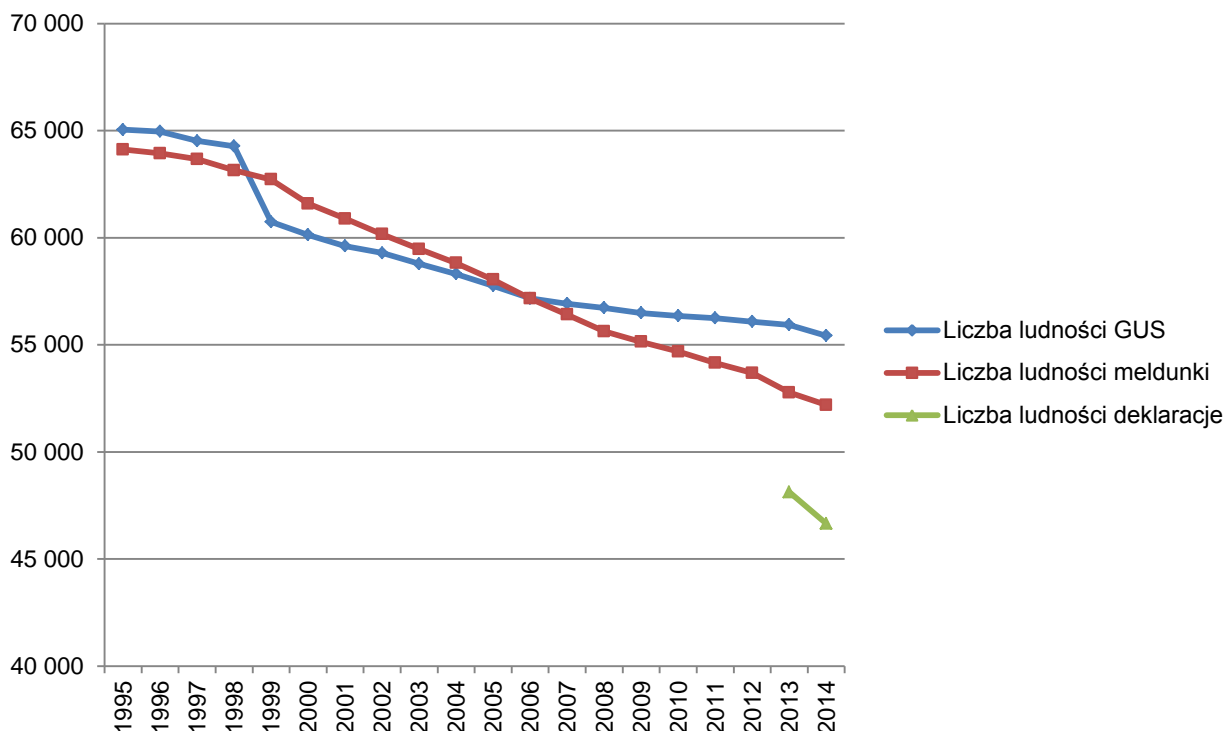
Tabela 3. Zmiana liczby ludności Miasta Racibórz w latach 1995 – 2013

Rok	Liczba ludności - GUS	Liczba ludności - Meldunki	Liczba ludności - Deklaracje
1995	65 041	64 115	-
1996	64 961	63 937	-
1997	64 523	63 666	-
1998	64 273	63 143	-
1999	60 741	62 722	-
2000	60 132	61 593	-
2001	59 612	60 886	-
2002	59 290	60 162	-
2003	58 778	59 466	-
2004	58 310	58 817	-
2005	57 755	58 041	-
2006	57 170	57 159	-
2007	56 919	56 410	-
2008	56 727	55 629	-
2009	56 484	55 142	-
2010	56 352	54 684	-
2011	56 245	54 157	-

Rok	Liczba ludności - GUS	Liczba ludności - Meldunki	Liczba ludności - Deklaracje
2012	56 084	53 684	-
2013	55 930	52 774	48 122
2014	55 424*	52 190	46 651
1995-2013	-9 111	-11 925	-

* na podstawie szacunków

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych, ewidencja ludności, deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz obliczenia własne

Wykres 4. Liczba ludności miasta Racibórz w latach 1995 – 2014

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych, ewidencja ludności, deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz obliczenia własne

5.5. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania o których mowa w art. 6 ust. 6-12

Zadaniem samorządów gminnych jest również prowadzenie ewidencji umów na odbieranie odpadów komunalnych jakie nieruchomości znajdujące się na terenie danej jednostki powinny mieć zawarte (Art. 6, ust. 1 Właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, oraz właściciele nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, wykonując obowiązek określony w art. 5 ust. 1 pkt 3b, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez:

- 1) gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych lub.

2) *gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, wpisanego do rejestru działalności regulowanej, o którym mowa w art. 9b, ust. 2 – przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi).*

- przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi).

Jako, że Gmina Racibórz włączyła do nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi również nieruchomości niezamieszkałe, właściciele tych nieruchomości nie są zobowiązani do zawierania umów z podmiotami odbierającymi odpady. W związku z tym gmina nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji umów na odbiór odpadów komunalnych.

5.6. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy

Według opracowania statystycznego GUS Infrastruktura Komunalna w 2013 r. (Warszawa, 2013 r.) ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez 1 mieszkańca Województwa Śląskiego wynosiła:

- w 2010 r. – 337 kg,
- w 2011 r. – 336 kg,
- w 2012 r. – 334 kg,
- w 2013 r. – 341 kg.

W latach 2010 – 2014 w przeliczeniu na 1 mieszkańca nastąpił wzrost ilości wytwarzanych odpadów komunalnych o 4 kg. Co w skali roku daje około 1,33 kg. Przyjmując te dane, liczbę odpadów wytworzonych przez 1 mieszkańca województwa w 2014 r. szacuje się na około 342 kg (0,342 Mg).

Według przytoczonych w niniejszym rozdziale danych wynika, iż 55 424 mieszkańców miasta Racibórz wytworzyło w 2014 r. około 18 955 Mg odpadów komunalnych. Przyjmując tendencję, iż z roku na rok liczba mieszkańców miasta maleje o około 506 osób, to liczba wytworzonych odpadów komunalnych przez mieszkańców będzie malała o około 173 Mg rocznie.

Powyższe dotyczy jedynie danych przytoczonych z Głównego Urzędu Statystycznego. Gminy nie posiadają informacji dotyczących rzeczywistych ilości wytworzonych odpadów a dysponują wyłącznie danymi o odpadach odebranych.

W roku 2014 z terenu miasta Racibórz odebranych zostało 20 037 Mg odpadów komunalnych zarówno z nieruchomości zamieszkałych, jak i niezamieszkałych (podmiotów gospodarczych). Zgodnie z poradnikiem „Wytoczne dla gmin dotyczące wdrażania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi” autorstwa dr inż. Zbigniewa Grabowskiego wydanym przez Ministerstwo Środowiska, ilość odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych w województwie śląskim stanowi 70 % całkowitej ilości wytworzonych odpadów komunalnych. Pozostałe 30 % dotyczy ilości wytworzonych przez podmioty gospodarcze, które w Raciborzu również objęte zostały gminnym systemem gospodarki odpadami komunalnymi.

Mając na uwadze dane z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi - w 2014 r. od 46 651 mieszkańców odebranych zostało 14 026 Mg odpadów komunalnych (20 037 x 0,7), co daje 301 kg na 1 mieszkańca.

5.7. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania

W 2014 r. odpady komunalne od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie miasta Racibórz odbierały dwa podmioty: Tonsmeier Południe Sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Racibórz.

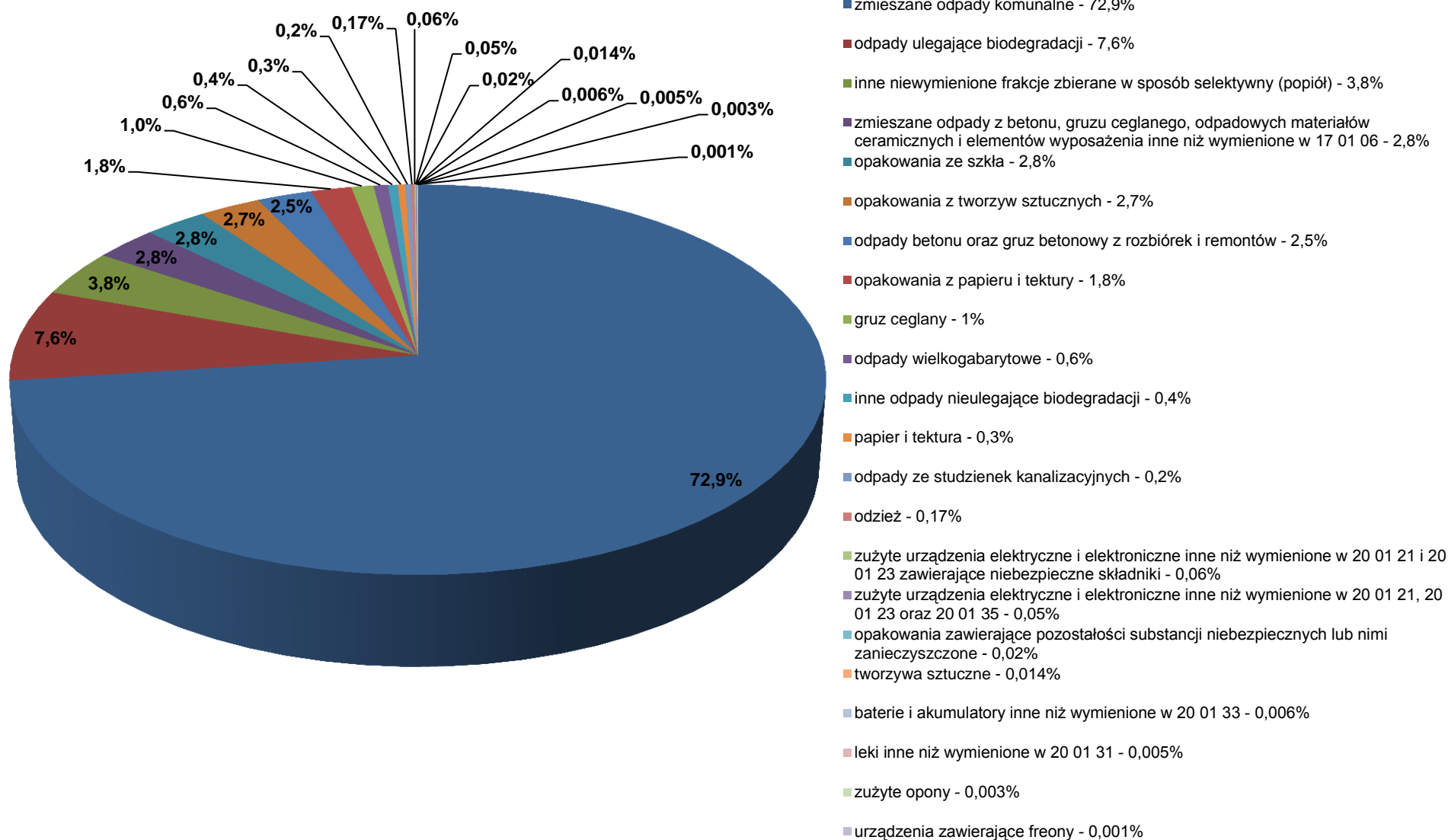
Łączna ilość odpadów komunalnych odebranych w 2014 r. wyniosła 20 037,419 Mg. Łączna ilość odebranych frakcji odpadów komunalnych wyniosła 22.

W kolejnej tabeli przedstawiono łączną ilość odebranych odpadów komunalnych w 2014 r. od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie miasta Racibórz w podziale na ich rodzaje oraz poszczególne kwartały. Natomiast na wykresach zobrazowano udział poszczególnych frakcji odpadów w ogólnej ilości odebranych odpadów komunalnych oraz łączną ilość odebranych odpadów.

Tabela 4. Ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu Miasta Racibórz w 2014 r.

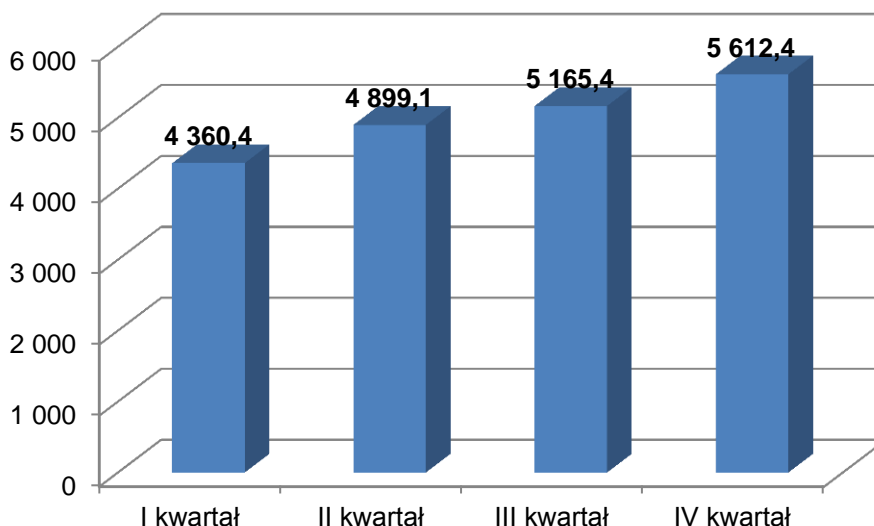
kod odpadu	Rodzaj odpadu	okres				
		I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	2014 r.
20 03 01	zmieszane odpady komunalne	3 210,900	3 591,000	3 867,800	3 944,130	14 613,830
15 01 01	opakowania z papieru i tektury	103,900	123,400	104,900	33,100	365,300
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	136,600	149,200	164,200	99,000	549,000
15 01 07	opakowania ze szkła	152,200	179,100	120,500	110,650	562,450
20 01 01	papier i tektura	0,000	0,000	0,000	66,600	66,600
20 01 39	tworzywa sztuczne	2,900	0,000	0,000	0,000	2,900
20 01 10	odzież	8,800	7,350	12,400	4,650	33,200
20 01 23*	urządzenia zawierające freony	0,000	0,000	0,000	0,280	0,280
20 01 34	baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,002	0,000	0,000	1,130	1,132
20 01 35*	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,000	6,300	5,000	0,800	12,100
20 01 36	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 oraz 20 01 35	0,000	4,800	4,600	0,450	9,850
17 01 01	odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	59,970	89,050	249,720	92,710	491,450
17 01 02	gruz ceglany	79,320	24,020	65,420	29,480	198,240
17 01 07	zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	57,190	44,870	34,340	432,790	569,190
20 02 01	odpady ulegające biodegradacji	84,850	519,900	489,300	429,090	1 523,14
20 02 03	inne odpady nieulegające biodegradacji	20,800	23,900	7,900	33,500	86,100
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	31,400	37,300	26,600	32,550	127,850
20 01 99	inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popiół)	386,100	94,450	3,700	286,230	770,480
20 01 32	leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,300	0,000	0,500	0,107	0,907
16 01 03	zużyte opony	0,000	0,000	0,000	0,510	0,510
15 01 10*	opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	0,000	0,000	3,260	0,000	3,260
20 03 06	odpady ze studzienek kanalizacyjnych	25,210	4,500	5,270	14,670	49,650
Łącznie		4 360,442	4 899,140	5 165,410	5 612,427	20 037,419

Źródło: Kwartalne sprawozdanie podmiotów odbierających odpady komunalne z terenu Miasta Racibórz w 2014 r.

Wykres 5. Struktura odebranych odpadów komunalnych z terenu Miasta Racibórz w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwartalnych sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne

Wykres 6. Ilość odebranych odpadów komunalnych w poszczególnych kwartałach 2014 r. (w Mg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwartalnych sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne

Z analizy powyższych danych wynika, iż zdecydowanie największy udział w ogólnej ilości odebranych odpadów komunalnych posiadają zmieszane odpady komunalne – 72,9 % (14 613,830 Mg). Udział kolejnych frakcji odpadów jest już na dużo niższym poziomie i wynosi dla: odpadów ulegających biodegradacji – 7,6 %, innych niewymienionych frakcji zbieranych w sposób selektywny – 3,8 %, zmieszanych odpadów z betonu – 2,8 %, opakowań ze szkła – 2,8 %, opakowań z tworzyw sztucznych – 2,7 %. Najmniejszy udział w ogólnej ilości odebranych odpadów komunalnych posiadają odpady urządzeń zawierających freony – 0,001 %.

Należy również zauważyć, iż systematycznie rośnie łączna ilość odbieranych odpadów komunalnych od 4 360,4 Mg w I kwartale przez kolejno 4 899,1 Mg i 5 165,4 Mg w II i III kwartale, aż do 5 612,4 Mg w IV kwartale.

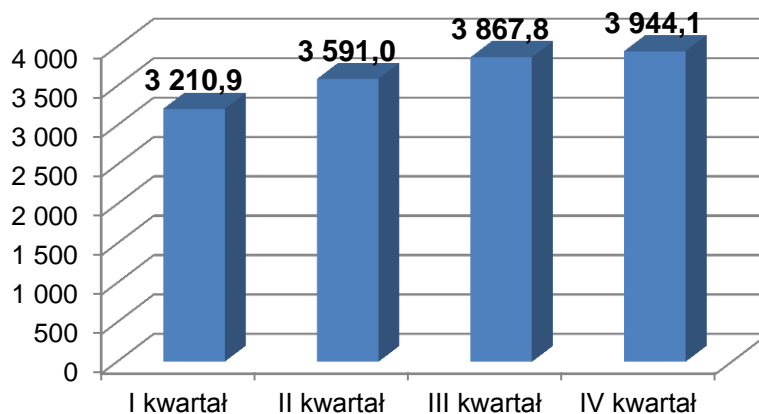
Jest to zjawisko korzystne, ponieważ świadczy o rozwoju gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz o zwiększającej się jego szczelności i efektywności.

W kolejnej części rozdziału omówione zostaną frakcje odpadów komunalnych mające największy wpływ na osiągnięte przez gminy poziomy:

- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami.

Podobnie jak w przypadku ogólnej ilości odpadów komunalnych również ilości odbieranych zmieszanych odpadów komunalnych wykazują znaczny systematyczny przyrost – od 3 210,9 Mg w I kwartale do 3 944,1 Mg w IV kwartale. Jednak nie jest to już tak korzystne zjawisko, ponieważ większe ilości odebranych zmieszanych odpadów komunalnych zmniejszają szanse samorządów na osiągnięcie wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Idealną sytuacją byłoby gdyby przy wzroście ogólnej ilości odbieranych odpadów komunalnych malała ilość oraz udział zmieszanych odpadów komunalnych.

Ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych w poszczególnych kwartałach 2014 r. zobrazowano na kolejnym wykresie.

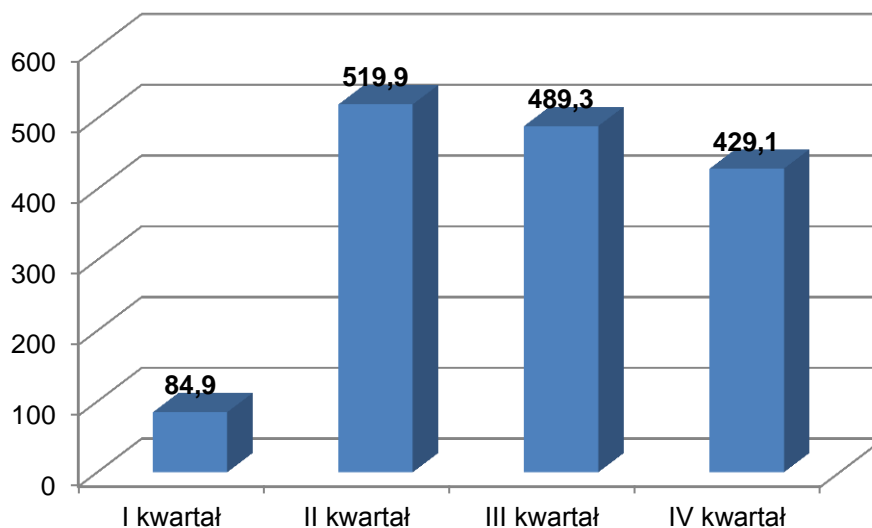
Wykres 7. Ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych w poszczególnych kwartałach 2014 r. (w Mg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwartalnych sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne

Pod względem ilości odbieranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji sytuacja przedstawie się bardzo korzystnie ponieważ w ciągu 2014 r. odnotowany znaczny przyrost odbioru tych odpadów. W I kwartale odebrano jedynie 84,9 Mg tych odpadów natomiast w II kwartale już ponad 6-krotnie więcej – 519,9 Mg.

Jest to zjawisko bardzo korzystne ponieważ selektywna zbiórka tych odpadów w połączeniu z odpowiednią metodą ich zagospodarowania pozwala osiągnąć Miastu Racibórz dużo korzystniejsze poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Ilość odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (kod 20 02 01) w poszczególnych kwartałach 2014 r. zobrazowano na kolejnym wykresie.

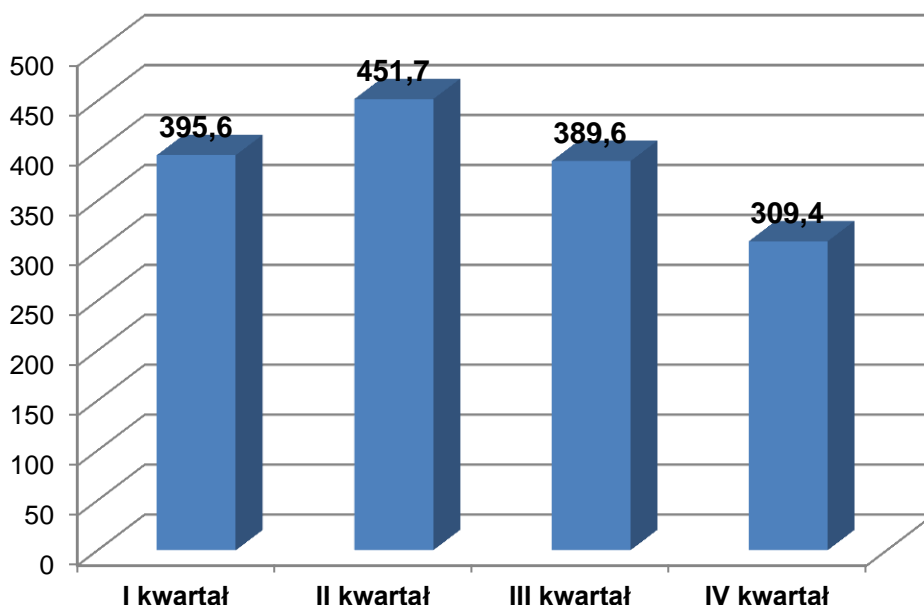

Wykres 8. Ilość odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (kod 20 02 01) w poszczególnych kwartałach 2014 r. (w Mg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwartalnych sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne

Ilość selektywnie odbieranych odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wpływa na osiągany przez samorządy poziom recyklingu, przygotowania do ponownego

użycia i odzysku innymi metodami tych frakcji odpadów. Łączna ilość odebranych odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych oraz szkła w 2014 r. wyniosła 1 546,3 Mg. W poszczególnych kwartałach 2014 r. najwięcej tych frakcji odpadów odebrano w II kwartale – 451,7 Mg, natomiast najmniej w IV - 309,4 Mg. Niestety od II kwartału 2014 r. odnotowano wyraźny spadek ilości selektywnie odbieranych odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła co jest zjawiskiem niekorzystnym, ponieważ wpływa na obniżenie osiąganego przez Miasto Racibórz poziomu recyklingu tych frakcji odpadów komunalnych.

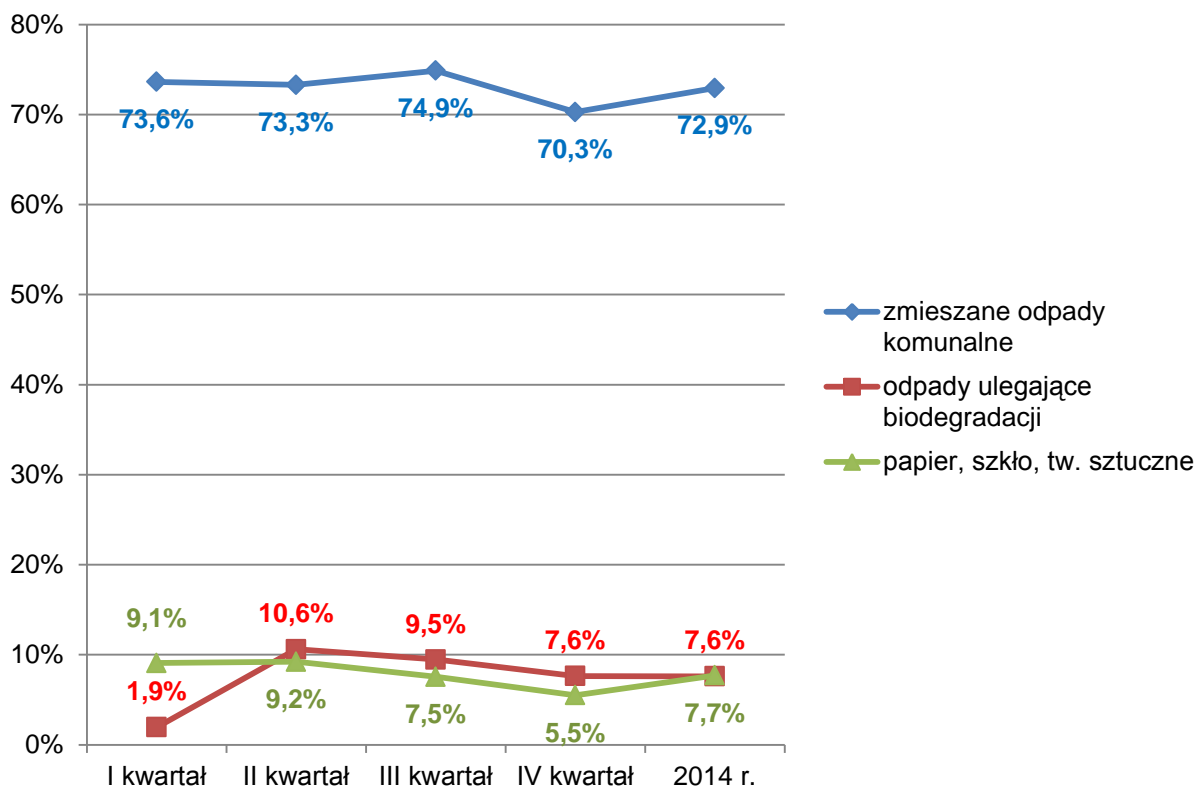
Wykres 9. Ilość odebranych odpadów szkła, papieru, tw. sztucznych (kody odpadów: 15 01 01, 15 01 02, 15 01 07, 20 01 01, 20 01 39) w poszczególnych kw. 2014 r. (w Mg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwartalnych sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne

Zdecydowanie najwyższy udział w łącznej ilości odbieranych odpadów komunalnych w 2014 r. posiadały zmieszane odpady komunalne. Udział ten kształtował się na poziomie od 70,3 % w IV kwartale do 74,9 % w III kwartale. Średni udział tej frakcji odpadów w 2014 r. wyniósł 72,9 %. Udział odpadów ulegających biodegradacji wzrósł znacznie od 1,9 % w I kwartale przez 10,6 % w II kwartale do 7,6 % w IV kwartale. Średni udział tej frakcji odpadów w 2014 r. wyniósł 7,6 %. Należy pamiętać, iż w I kwartale udział tych odpadów zawsze będzie zdecydowanie niższy ponieważ jest to kwartał zimowy i odpady ulegające biodegradacji powstają w znacznie mniejszych ilościach niż w sezonie wiosennym, letnim czy jesiennym. Udział odpadów papieru, tworzyw sztucznych, szkła i metali kształtował się na poziomie od 9,2 % w II kwartale do 5,5 % w IV kwartale. Średni roczny udział tych frakcji odpadów w 2014 r. wyniósł 7,7 %.

Najkorzystniejszą sytuacją byłoby gdyby przy równoczesnym spadku udziału zmieszanych odpadów komunalnych rósł udział odpadów komunalnych ulegających biodegradacji oraz odpadów papieru, szkła, tw. sztucznych i metali.

Udział zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów komunalnych ulegających biodegradacji oraz odpadów papieru, szkła, tw. sztucznych i metali w ogólnej ilości odebranych odpadów komunalnych w poszczególnych kwartałach 2014 r. przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 10. Udział zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji (20 02 01) oraz odpadów papieru, szkła, tw. sztucznych w ogólnej ilości odebranych odpadów w 2014 r. z terenu Miasta Racibórz

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwartalnych sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne

VI. UCHWAŁY RADY MIASTA RACIBÓRZ REGULUJĄCE NOWY SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

Władze Miasta Racibórz realizując zadania określone w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz wprowadzając nowe zasady gospodarowania odpadami komunalnymi, zobowiązane były sformalizować przyjęte założenia systemowe poprzez tworzenie aktów prawa miejscowego. W ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wskazano cały szereg uchwał obligatoryjnych i fakultatywnych dotyczących nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

W rozdziale tym przedstawiono obowiązujące uchwały przyjęte przez Radę Miasta Racibórz dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi.

6.1. Uchwała w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy

Obowiązek uchwalenia nowego regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach, dostosowanego do Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wynika z art. 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W art. 4 ustawy o utrzymaniu czystości

i porządku w gminach prawodawca określił, co powinien zawierać regulamin w sposób enumeratywny, co oznacza, że uchwałodawca (gmina) nie może uchwalić nic więcej ponad to, do czego ustawa radę gminy upoważniła.

Obecnie obowiązujący Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Racibórz Rada Miasta przyjęła w dniu 27.08.2014 r. uchwałą nr XLII/594/2014.

Regulamin wprowadził na terenie gminy obowiązek selektywnej zbiórki odpadów komunalnych przez właścicieli nieruchomości.

6.2. Uchwała w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności

Obowiązek podjęcia uchwały w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty wynika z art. 6k ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Obecnie obowiązująca uchwała w tej sprawie została przyjęta przez Radę Miasta Racibórz w dniu 19 grudnia 2012 r. (Uchwała Nr XXIV/342/2012).

Jak powszechnie wiadomo żadna z metod naliczania opłaty nie jest wolna od wad, jednak w wyniku prowadzonych analiz i konsultacji Władze gminy oraz Radni podjęli decyzję, iż na terenie gminy opłata naliczana będzie w zależności od liczby mieszkańców nieruchomości. Metoda ta jest najbardziej akceptowalna społecznie (opłata dotyczy każdego mieszkańca w równym stopniu), jest również niezależna od uwarunkowań lokalnych, poziomu zwodociągowania oraz statystycznie przekłada się na ilość wytwarzanych odpadów.

Na podstawie danych dotyczących liczby mieszkańców gminy, sieci osadniczej, odległości do RIPOK-ów, ilości odpadów (wg KPGO 2014) wyliczono koszty funkcjonowania nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Radni przyjęli, iż opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosi 9 zł miesięcznie od mieszkańca w przypadku selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz 18 zł/mieszk. w przypadku nieprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów.

W przypadku nieruchomości niezamieszkałych gminy nie miały możliwości wyboru metody ustalenia opłaty, gdyż ustawa narzuciła naliczanie opłaty w zależności od ilości pojemników z wytworzonymi odpadami na terenie nieruchomości. Na terenie Miasta Racibórz przyjęto następujące stawki opłat dla nieruchomości niezamieszkałych:

- a) w przypadku prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów:
 - za pojemnik 110 l – 15 zł,
 - za pojemnik 1 110 l – 65 zł,
 - za pojemnik 7 000 l – 400 zł,
 - za worek o pojemności 80 l – 11 zł.
- b) w przypadku braku prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów:
 - za pojemnik 110 l – 30 zł,
 - za pojemnik 1 110 l – 130 zł,
 - za pojemnik 7 000 l – 800 zł,
 - za worek o pojemności 80 l – 22 zł.

6.3. Uchwała w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Zgodnie z art. 61 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Rada Gminy określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, termin, częstotliwość i tryb uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, biorąc pod uwagę warunki miejscowe.

Obecnie obowiązująca uchwała w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi została uchwalona dnia 22.05.2013 r. (uchwała nr XXIX/405/2013).

Wskutek podjęcia uchwały ustalono, iż opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi uiszcza się kwartalnie w terminach:

- do dnia 15 kwietnia za pierwszy kwartał,
- do dnia 15 lipca za drugi kwartał,
- do dnia 15 października za trzeci kwartał,
- do dnia 15 stycznia za czwarty kwartał ubiegłego roku.

Dopuszczono także możliwość wnoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w ratach miesięcznych. Tak więc ustalone opłaty wnoszone są „z dołu” po faktycznym odbiorze odpadów w danych okresie rozliczeniowym.

Tryb uiszczania przez mieszkańców opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi („z góry” czy „z dołu”) budził liczne kontrowersje wśród mieszkańców gmin, a także wśród organów nadzoru (Wojewodowie, RIO, Sądy). Organy te często kwestionowały uchwały samorządów, w których ustalano tryb uiszczania opłaty „z góry” twierdząc, iż opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi powinna być uiszczana dopiero po zakończeniu okresu, w którym świadczona jest przez gminę usługa odbioru odpadów komunalnych. Tak więc ustalenie przez władze Raciborza wariantu wnoszenia opłaty „śmieciowej” „z dołu” należy rozpatrywać pozytywnie ponieważ logicznym wydaje się uiszczenie opłaty dopiero po wykonanym zadaniu (odbiorze odpadów). Jest to rozwiązanie również mniej kontrowersyjne z punktu widzenia mieszkańców miasta.

Opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi można wносить gotówką w kasie Urzędu Miasta lub przelewem na rachunek bankowy Miasta Racibórz.

6.4. Uchwała w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, składanej przez właścicieli nieruchomości

Kolejnym elementem istotnym dla skutecznej realizacji wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązków samorządów w zakresie zapewnienia prawidłowego obliczenia wysokości opłaty jest przygotowanie i uchwalenie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (obowiązek ten wynika z art. 6n ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach).

Obecnie obowiązujący wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przyjęty został uchwałą nr XXIX/406/2013 Rady Miasta Racibórz z dnia 22.05.2013 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXIV/343/2012 Rady Miasta Racibórz

z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości.

Uchwałą Nr 252/XVI/2013 z dnia 27 czerwca 2013 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach stwierdziło nieważność tej uchwały w części dotyczącej określenia odrębnego wzoru deklaracji dla zabudowy wielorodzinnej oraz zamieszczenia elementów niezwiązanych z prawidłowym obliczeniem wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

6.5. Uchwała w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Rada Gminy określa, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Zgodnie z art. 6r ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, uchwała rady gminy w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych powinna w szczególności określać:

- ilość odpadów komunalnych odbieranych od właścicieli nieruchomości,
- częstotliwość odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- sposób świadczenia usług przez PSZOK.

Obecnie obowiązująca uchwała w tej sprawie została podjęta przez Radę Miasta Racibórz w dniu 27.08.2014 r. (uchwała Nr XLII/595/2014).

Niniejsza uchwała ma kluczowe znaczenie przy ustalaniu treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia na odbiór lub odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych oraz przy konstruowaniu umowy z podmiotem odbierającym odpady komunalne, który został wyłoniony w drodze przetargu. Ważne jest to, iż zapisy uchwały w sprawie szczegółowego (...) obowiązującej na terenie Gminy Racibórz zsynchronizowane są z zapisami regulaminu utrzymania czystości i porządku, gdyż powielają one pewne treści.

6.6. Uchwała w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne

Podjęcie niniejszej uchwały wynika z art. 6c ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Omawiana uchwała jest fakultatywna. Samorządy miały możliwość wyboru czy nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objąć wyłącznie nieruchomości zamieszkałe czy również nieruchomości niezamieszkałe. Radni oraz władze miasta zdecydowali o włączeniu do nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi nieruchomości niezamieszkałych znajdujących się na terenie Raciborza

podejmując w dniu 26.09.2012 r. uchwałę nr XXI/302/2012 w sprawie postanowienia o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.

VII. ODBIERANIE I ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE MIASTA RACIBÓRZ

Zasadnicza zmiana systemu gospodarowania odpadami komunalnymi polega na obowiązku organizacji przez samorządy przetargów na odbieranie bądź na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie gminy.

Obowiązek organizowania przetargu na odbieranie bądź na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych wynika z art. 6d ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W okresie od 1 lipca 2013 r. do 30 czerwca 2014 r. realizację zamówienia publicznego polegającego na odbiorze i zagospodarowaniu odpadów komunalnych powstających na terenie nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne realizowało Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. Kokotek 33, 47-700 Ruda Śląska. Podmiot ten złożył najkorzystniejszą ofertę w postępowaniu przetargowym, w którym jedynym kryterium wyboru była cena. Przedmiot zamówienia wykonywany był w okresie od 1 lipca 2013 r. do 30 czerwca 2014 r. Cena zwycięskiej oferty wynosiła 5 835 564 zł. Rozliczenia z wykonawcą odbywały się na zasadzie faktycznych ilości odebranych i przekazanych do zagospodarowania do instalacji zmieszanych odpadów komunalnych. Cena za 1 Mg zmieszanych odpadów komunalnych wynosiła 268,92 zł brutto. W pierwszym półroczu 2014 r. wg kwartalnych sprawozdań wykonawca odebrał 6 801,9 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, a więc koszt realizacji zamówienia w tym okresie wyniósł **1 829 166,95 zł**.

Kolejne postępowanie przetargowe dotyczące odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych odebranych z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych dotyczące okresu od 1 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. zostało unieważnione. Unieważnienie nastąpiło na podstawie art. 93 ust. 1, pkt. 7), ustawy Prawo zamówień publicznych tj.: *postępowanie obarczone było niemożliwą do usunięcia wadą uniemożliwiającą zawarcie niepodlegającej unieważnieniu umowy w sprawie zamówienia publicznego*. W wyniku odwołania do KIO Firmy dotyczącego nie dokonania otwarcia oferty tej Firmy, skład orzekający Krajowej Izby Odwoławczej nakazał unieważnienie czynności uznania ofert odwołującego za złożoną po terminie i unieważnienie postępowania.

W związku z powyższym Władze Raciborza udzieliły zamówienia z wolnej ręki polegającego na odbiorze i zagospodarowaniu odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych oraz niezamieszkałych w okresie od 1 lipca 2014 r. do 30 września 2014 r. konsorcjum firm: Tonsmeier Południe Sp. z o.o., ul. Kokotek 33, 47-700 Ruda Śląska oraz Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., ul. Adamczyka 10, 47-400 Racibórz. Łączna cena wykonywania przedmiotu zamówienia wyniosła 1 304 640 zł. Rozliczenia z wykonawcą odbywały się na zasadzie faktycznych ilości odebranych i przekazanych do zagospodarowania do instalacji zmieszanych odpadów komunalnych. Cena za 1 Mg zmieszanych odpadów komunalnych wynosiła 326,16 zł brutto. W III kwartale 2014 r. a więc

w okresie wykonywania zamówienia z wolnej ręki według kwartalnego sprawozdania podmiotu z obszaru Raciborza odebrano 3 867,8 Mg zmieszanych odpadów komunalnych. Tak więc faktyczny koszt wykonywania zamówienia wyniósł **1 261 521,65 zł**.

Również kolejne postępowanie przetargowe na odbiór i zagospodarowania odpadów komunalnych w okresie od 1 października 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. zostało unieważnione. Unieważnienie nastąpiło na podstawie art. 93 ust. 1, pkt. 4), ustawy Prawo zamówień publicznych tj.: *cena najkorzystniejszej oferty lub oferta z najniższą ceną przewyższa kwotę, którą zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia.*

W związku z powyższym odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych w okresie od 1 października 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. odbywało się na zasadzie zamówienia z wolnej ręki, które udzielone zostało Przedsiębiorstwu Komunalnemu Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Adamczyka 10, 47-400 Racibórz. Łączne wynagrodzenie za realizację zamówienia wynosiło 1 496 016 zł. Rozliczenie z wykonawcą odbywało się na zasadzie faktycznej ilości odebranych zmieszanych odpadów komunalnych przy jednostkowej cenie za 1 Mg w wysokości 374 zł brutto. W IV kwartale 2014 r. według kwartalnego sprawozdania podmiot odebrał 3 944 13 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, a więc faktyczny koszt realizacji zamówienia w IV kwartale 2014 r. wyniósł **1 475 104,6 zł**.

W momencie, gdy do użytku oddana zostanie instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych zlokalizowana w Raciborzu, wówczas ogłoszony będzie przetarg tylko na odbiór odpadów komunalnych ze wskazaniem właśnie tej instalacji jako miejsca zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych.

VIII. PROWADZENIE REJESTRU DZIAŁALNOŚCI REGULOWANEJ W ZAKRESIE ODBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH OD WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI

Kolejnym obowiązkiem gmin, wynikającym z art. 9b oraz 9c ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest utworzenie i prowadzenie Rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie Raciborza, prowadzi Prezydent. Rejestr prowadzi się w postaci bazy danych zapisanej na informatycznych nośnikach danych. W rejestrze zamieszcza się:

- firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres przedsiębiorcy,
- numer identyfikacji podatkowej (NIP),
- numer identyfikacyjny REGON, o ile przedsiębiorca taki numer posiada,
- określenie rodzaju odbieranych odpadów komunalnych,
- numer rejestrowy.

Przedsiębiorca odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie Raciborza jest obowiązany do uzyskania wpisu do rejestru prowadzonego przez Prezydenta Raciborza. Prezydent miasta przekazuje marszałkowi województwa wykaz podmiotów wpisanych w danym roku do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz

wykreślonych z tego rejestru, zawierający dane, o których mowa w art. 9b ust. 4. Wykaz przekazywany jest do końca stycznia następnego roku po okresie objętym wykazem.

Wykreślenie podmiotu z rejestru następuje w przypadku gdy:

- wydano prawomocne orzeczenie zakazujące przedsiębiorcy wykonywania działalności gospodarczej objętej wpisem,
- stwierdzono trwałe zaprzestanie wykonywania przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej na terenie gminy objętej wpisem,
- stwierdzono, że przedsiębiorca nie spełnia wymagań określonych dla podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości,
- stwierdzono, że przedsiębiorca po raz drugi przekazuje zmieszane odpady komunalne, odpady zielone lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do instalacji innych niż regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych,
- przedsiębiorca, który nie działa na podstawie umowy, o której mowa w art. 6f ust. 1, i nie świadczy usługi odbierania odpadów komunalnych w trybie zamówienia z wolnej ręki, o którym mowa w art. 6f ust. 2, w kolejnym roku kalendarzowym nie osiągnął poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Rejestr działalności regulowanej odbywa się w Wydziale Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Racibórz. Wpis do rejestru posiadają następujące podmioty (stan na kwiecień 2015 r.):

- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych EMPOL Sp. z o. o.,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Bytowych Sp. z o.o.,
- ALBA Południe Polska Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Techniki Sanitarnej ALBA Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Komunalne EKO-GLOB Janusz Kuczaty,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych van Gansewinkel Górny Śląsk Sp. z o.o.,
- NCS Sp. z o.o.,
- REMONDIS Sp. z o.o., Oddział w Sosnowcu,
- Spółdzielnia Usług Rolniczych i Środowiskowych,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa NOWOCZESNA,
- A.S.A. Eko Polska Sp. z o.o.,
- NAPRZÓD Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Komunalne DARPOL Dariusz Strach,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „KOMART” Sp. z o.o.,
- Tonsmeier Południe Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.,
- REMONDIS Gliwice Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo Usługowe „WTÓRPOL” Leszek Wojteczek Sp. z o.o.,
- EKO M. Golik, J. Konsek, J. Serwotka Spółka Jawna,
- Przedsiębiorstwo Spedycyjno – Transportowe TRANSGÓR S.A.,
- Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach,
- Veolia Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Krapkowicach.

IX. ORGANIZACJA PUNKTU SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH (PSZOK) NA TERENIE RACIBORZA

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, obowiązkowym zadaniem własnym gminy w celu utrzymania czystości i porządku jest tworzenie warunków zapewniających utrzymanie porządku i czystości, między innymi poprzez tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy. Maksymalna ilość takich punktów nie jest ustawowo zapisana, ale według ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach na terenie każdej gminy powinien znajdować się co najmniej jeden taki punkt.

PSZOK jest ważnym elementem wspierającym nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Wszyscy, którzy uiszczają opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi będą mogli dostarczać do takiego punktu wytworzone komunalne odpady problemowe. PSZOK zapewni prawidłowe zagospodarowanie tych odpadów. Ograniczone zostanie powstawanie na terenie gminy „dzikich wysypisk”, co z kolei wpłynie pozytywnie na stan środowiska naturalnego gminy.

Utworzenie i utrzymanie PSZOK na terenie Raciborza jest elementem umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Od początku trwania systemu punkt ten jest zlokalizowany przy ul. Adamczyka 10 w Raciborzu. PSZOK otwarty jest w następujących godzinach: od poniedziałku do piątku: 9 – 17 w soboty: 9 – 13.

W punkcie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych przyjmowane są następujące rodzaje odpadów komunalnych (oprócz odpadów budowlanych wszystkie pozostałe rodzaje w ilościach nielimitowanych):

- papier i tektura,
- szkło,
- tworzywa sztuczne,
- opakowania wielomateriałowe,
- metale,
- komunalne odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z gospodarstw domowych z drobnych remontów niewymagających pozwolenia na budowę jednorazowo lub wielokrotnie w ilości do 500 kg rocznie na gospodarstwo domowe,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- tekstylia,
- zużyte opony,
- żużle i popioły,
- odpady niebezpieczne, w tym m. in. przeterminowane leki, termometry rtęciowe, farby, lakiery, świetlówki i inne produkowane w gospodarstwach domowych.

W 2014 r. mieszkańcy Raciborza dostarczyli do punktu 136,963 Mg odpadów. Największy udział w tej liczbie posiadały odpady budowlano-rozbiórkowe oraz odpady wielkogabarytowe. Tak duża ilość odpadów dostarczonych do punktu świadczy o prawidłowym jego funkcjonowaniu i że jest on ważnym elementem nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. W kolejnej tabeli przedstawiono ilość poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych dostarczonych do PSZOK w 2014 r.

Tabela 5. Ilość odpadów komunalnych dostarczonych do PSZOK w 2014 r.

Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Ilość odpadów
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	25,651
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	20 01 36	5,893
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 23	20 01 35*	1,180
Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	1,250
Papier i tektura	20 01 01	0,740
Opakowania ze szkła	15 01 07	1,210
Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	9,759
Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	20 01 99	1,275
Odpady ulegające biodegradacji	20 02 01	18,310
Odpady betonu, gruz betonowy	17 01 01	4,400
Gruz ceglany	17 01 02	3,500
Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	17 09 04	45,674
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17 01 07	12,820
zużyte opony	16 01 03	2,499
Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	20 01 21*	0,003
Urządzenia zawierające freony	20 01 23*	0,480
Farby tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	20 01 28	0,712
Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	17 06 04	1,415
Inne oleje silnikowe przekładniowe i smarowe	13 02 08*	0,062
Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	15 01 10*	0,010
Odzież	20 01 10	0,120
Łącznie		136,963

Źródło: Dane z Urzędu Miasta

X. PROWADZENIE DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNYCH

W związku ze zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Miasto Racibórz prowadziło **kampanię informacyjno – edukacyjną** współfinansowaną ze środków WFOŚiGW w Katowicach. W ramach kampanii zrealizowano szereg zadań skierowanych do wszystkich grup wiekowych mieszkańców gminy:

- produkcja ulotki informacyjnej;
- wydruk i dystrybucja deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- wydruk instrukcji wypełniania deklaracji;
- cykl prelekcji dla mieszkańców Gminy Racibórz;
- produkcja i emisja spotu informacyjnego w telewizji lokalnej oraz na stronie internetowej Miasta Racibórz;
- prelekcje dla młodzieży;
- organizacja eventu dla najmłodszych mieszkańców Raciborza;

- cykliczne audycje w lokalnym radiu o obowiązku i terminie złożenia deklaracji;
- artykuły i ogłoszenia w lokalnej gazecie;
- utworzenie punktów informacyjno – konsultacyjnych w zakresie wypełniania deklaracji;
- opracowanie i uruchomienie interaktywnego formularza deklaracji na stronie internetowej Miasta Racibórz;
- produkcja poradnika z zasadami postępowania z poszczególnymi rodzajami odpadów, miejscami odbioru oraz harmonogramem;
- zorganizowanie tematycznego stoiska- informacyjnego;
- utworzenie i aktualizowanie na stronie internetowej Miasta Racibórz zakładki „odpady komunalne”;
- zamieszczenie banerów informacyjnych na lokalnych stronach internetowych.

Jednym z pierwszych działań Miasta było wydanie ulotki, która informowała mieszkańców gminy o zasadach funkcjonowania nowego systemu odbioru odpadów komunalnych oraz zawierała wskazówki nt. sposobu wypełniania i składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Deklaracje wraz z instrukcją ich wypełniania dostarczono do wszystkich zamieszkałych nieruchomości na terenie gminy – zadanie to wykonało 36 osób, z którymi zostały zawarte umowy zlecenia.

Strona internetowa Miasta Racibórz, działająca pod adresem www.raciborz.pl, została wzbogacona o zakładkę „odpady komunalne”, dzięki której mieszkańcy mają stały dostęp do wszystkich niezbędnych informacji nt. systemu, jak również mogą skorzystać z interaktywnego formularza deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wraz z instrukcją jego wypełniania.

Kolejną publikacją jest Poradnik Miasta Racibórz, który w sposób bardzo szczegółowy i wyczerpujący opisuje nowy system, obowiązki Miasta, właścicieli i zarządców nieruchomości w zakresie odpadów, wskazuje mieszkańcom konkretne rozwiązania co do sposobu postępowania z danym odpadem, zawiera aktualny harmonogram odbioru odpadów oraz wszystkie niezbędne dane teleadresowe. Niniejszy poradnik został dostarczony pod każdy punkt adresowy w Raciborzu oraz stale jest dostępny dla mieszkańców w siedzibie oraz na stronie internetowej Miasta.

Mieszkańcy Raciborza mogli skorzystać z wielu form przekazu, dzięki którym zostali skutecznie poinformowani jak działa nowy system gospodarowania odpadami. Dzieci przedszkolne i szkolne miały okazję uczestniczyć w evencie, który odbył się na raciborskim rynku. Dzieci uczestnicząc w różnorodnych zabawach zorganizowanych przez animatorów na czterech stanowiskach edukacyjnych poszerzały swoją wiedzę nt. segregacji oraz recyklingu odpadów. Młodzież gimnazjalna uczestniczyła w zajęciach dydaktycznych z zakresu ekologii, które zaktualizowane zostały o nowe zasady gospodarki odpadami komunalnymi. Dorośli raciborzanie mieli okazję podyskutować o nowej sytuacji w ramach cyklu spotkań z Prezydentem Miasta. W kampanię zaangażowane były również miejscowe media. Lokalna telewizja emitowała przez okres dwóch miesięcy spot informacyjny, dzięki któremu raciborzanie dowiedzieli się np. o tym, iż dzięki zgniataniu butelek plastikowych przez ich wyrzuceniem do odpowiednich pojemników unikniemy ich nadmiernemu zapelnianiu się. W lokalnej prasie cyklicznie, przez okres 7 tygodni, ukazywały się artykuły informujące jak postąpić z każdym rodzajem odpadu. Natomiast raciborskie radio wyemitowało cykl audycji dla słuchaczy, a na raciborskich stronach internetowych ukazały się 3 banery informacyjne o tematyce odpadowej.

Ciekawą inicjatywą okazała się organizacja stoiska tematycznego dla mieszkańców, które miało miejsce w ramach Jarmarku św. Marcelego odbywającego się corocznie podczas Dni Raciborza. Mieszkańcy skorzystali z pomysłu mając okazję do zadania szeregu nurtujących ich pytań odnośnie zmiany organizacji gospodarowania odpadami w gminie oraz oprócz ulotek i naklejek do organizacji domowego systemu segregacji odpadów otrzymać mogli ziemię kompostową RAKOR, będącą produktem raciborskiej kompostowni.

Na kolejnych rycinach zamieszczono przykładowe działania informacyjne i edukacyjne z zakresu prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi:

Ryc. 2. Dział dotyczący odpadów komunalnych utworzony na stronie internetowej Miasta Racibórz

źródło: www.raciborz.pl

Ryc. 3. Poradnik dot. nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Miasta Racibórz

źródło: www.raciborz.pl

Ryc. 4. Plakat informacyjny dot. palenia odpadów

źródło: www.raciborz.pl

XI. SPORZĄDZANIE ROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

Zgodnie z art. 9q ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach istotnym obowiązkiem gmin, jest sporządzanie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Sprawozdanie jest przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy.

W 2014 r. roku Prezydent Raciborza złożył sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2013 r. Według tego sprawozdania Racibórz w 2013 r. osiągnął wymagane poziomy recyklingu odpadów papieru, szkła, tworzyw sztucznych i metalu (osiągnięty poziom: **18,78 %**; wymagany poziom: ≥ 12 %) oraz poziom recyklingu odpadów budowlanych (osiągnięty poziom: **93,28 %**; wymagany poziom: ≥ 36 %) natomiast nie osiągnął wymaganego poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (osiągnięty poziom: **82,55 %**; wymagany poziom: ≤ 50 %).

W związku z powyższym Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska decyzją Nr 10/2014 o wymierzeniu kary pieniężnej z dnia 19.12.2014 r. nałożył na Miasto Racibórz karę w wysokości 378 683 zł za nieosiągnięcie wymaganego poziomu ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji.

Prezydent Raciborza w dniu 15.01.2015 r. wystąpił do Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach z wnioskiem o zawieszenie zapłaty kary pieniężnej. W uzasadnieniu do wniosku napisano, iż na terenie miasta powstanie instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, do której trafiać będą do zagospodarowania odpady komunalne odebrane z terenu Raciborza co przyczyni się do osiągnięcia wymaganych poziomów ekologicznych.

W dniu 06.02.2015 r. decyzją Nr 3/2015/zs Śląski Wojewódzki Inspektor ochrony Środowiska przychylił się do wniosku Prezydenta Raciborza i zawiesił Gminie Racibórz zapłatę kary pieniężnej na okres konieczny do podjęcia działań naprawczych tj. do 31 grudnia 2017 r.

XII. OSIĄGNIĘTE PRZEZ MIASTO RACIBÓRZ POZIOMY EKOLOGICZNE W 2014 R – ROCZNE SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały dane, obliczenia oraz wytyczne jak obliczać osiągnięte przez miasto poziomy:

- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych,
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

15.1. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Według kwartalnych sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne w 2014 r. z obszaru Raciborza odebrano 14 613,8 Mg zmieszanych odpadów komunalnych. Wszystkie odebrane w 2014 r. z terenu gminy zmieszane odpady komunalne zostały bezpośrednio zdeponowane na składowisku odpadów bez uprzedniego ich przetworzenia. Taki sposób postępowanie z tymi odpadami nie jest zgodny z założeniami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i wpływa negatywnie na osiągnięty przez Miasto Racibórz poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Sposób obliczania poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w roku rozliczeniowym (2014 r.)

1. **Masę odpadów ulegających biodegradacji wytworzoną w 1995 r. oblicza się na podstawie wzoru:**

$$OUB_{1995} = 0,155 \times Lm + 0,047 \times Lw \text{ [Mg]}$$

gdzie:

OUB_{1995} – masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. [Mg];

Lm – liczba mieszkańców miasta w 1995 r. na obszarze gminy według danych GUS;

Lw – liczba mieszkańców wsi w 1995 r. na obszarze gminy według danych GUS.

W przypadku Miasta Racibórz OUB_{1995} wynosi:

$0,155 \times 65\,041$ (liczba mieszkańców miasta wg faktycznego miejsca zamieszkania stan na 31.12.1995 r.) = **10 081,36 Mg**

OUB_{1995} dla Miasta Racibórz wynosi **10 081,36 Mg**. Wartość ta przy wyliczaniu osiągniętego poziomu dla kolejnych lat będzie taka sama (jeżeli nie zmienią się przepisy prawa).

2. **Masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji dozwoloną do składowania w roku rozliczeniowym należy obliczać według wzoru:**

$$OUB_R = \frac{OUB_{1995} \times P_r}{100} \text{ [Mg]}$$

gdzie:

OUB_R – masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji dozwolona do składowania w roku rozliczeniowym [Mg];

OUB_{1995} – masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. [Mg];

P_r – poziom ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania dla danego roku rozliczeniowego [%] (dla 2014 r. poziom ten wynosi 50 %).

W przypadku Miasta Racibórz OUB_R wynosi:

$$OUB_R = \frac{10081,36 \text{ Mg} \times 50 \%}{100} = 5\,040,68 \text{ Mg}$$

W 2014 r. z terenu Miasta Racibórz mogło być składowane maksymalnie **5 040,68 Mg** odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

3. Masę odpadów ulegających biodegradacji zebranych ze strumienia odpadów komunalnych z obszaru danej gminy w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania, oblicza się według wzoru:

$$M_{OUBR} = (M_{MR} \times U_M) + (M_{WR} \times U_W) + (M_{SR} \times U_S) + (M_{BR} \times 0,52) \text{ [Mg]}$$

gdzie:

M_{OUBR} – masa odpadów ulegających biodegradacji zebranych ze strumienia odpadów komunalnych z obszaru danej gminy w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania [Mg];

M_{MR} – masa zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 zebranych na obszarze miast w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania [Mg];

M_{WR} – masa zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 zebranych na obszarze wsi w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania [Mg];

U_M – udział odpadów ulegających biodegradacji w masie zmieszanych odpadów komunalnych dla miast wynoszący 0,57;

U_W – udział odpadów ulegających biodegradacji w masie zmieszanych odpadów komunalnych dla wsi wynoszący 0,48;

M_{SR} – masa selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji ze strumienia odpadów komunalnych z obszaru danej gminy w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania;

U_S – udział odpadów ulegających biodegradacji w masie selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji ze strumienia odpadów komunalnych wynoszący dla poszczególnych rodzajów odpadów według kodu:

- 20 01 01 – 1,00;
- 20 01 08 – 1,00;
- 20 01 10 – 0,50;
- 20 01 11 – 0,50;
- 20 01 25 – 1,00;
- 20 01 38 – 0,50;
- 20 02 01 – 1,00;
- 20 03 02 – 1,00;
- 15 01 01 – 1,00;
- 15 01 03 – 1,00;
- ex 15 01 09 z włókien naturalnych – 0,50;
- ex 15 01 06 w części zawierającej papier, tekturę, drewno i tekstylia z włókien naturalnych – 0,50;

M_{BR} – masa odpadów powstałych po mechaniczno-biologicznym przetworzeniu zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 19 12 12 niespełniających wymagań rozporządzenia

Ministra Środowiska wydanego na podstawie art. 14 ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.), przekazanych do składowania;

0,52 – średni udział odpadów ulegających biodegradacji w masie odpadów powstałych po mechaniczno-biologicznym przetworzeniu zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 19 12 12 niespełniających wymagań rozporządzenia Ministra Środowiska wydanego na podstawie art. 14 ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

W przypadku Miasta Racibórz M_{OUBR} wynosi:

$$M_{OUBR} = 14\,613,8 \times 0,57 = \mathbf{8\,329,87\ Mg}$$

W 2014 r. z terenu Miasta Racibórz do składowania przekazano **8 329,87 Mg** odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

4. Osiągany w roku rozliczeniowym poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania (T_R) oblicza się według wzoru:

$$T_R = \frac{MOUBR \times 100}{OUB_{1995}} [\%]$$

gdzie:

T_R – osiagany w roku rozliczeniowym poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania [%];

M_{OUBR} – masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zebranych z obszaru danej gminy w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania [Mg];

OUB_{1995} – masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. [Mg].

Jeżeli $T_R = P_R$ albo $T_R < P_R$ – poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w roku rozliczeniowym został osiągnięty, gdzie:

P_R – poziom ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, jaki gmina musi osiągnąć w danym roku.

W przypadku Miasta Racibórz T_R wynosi:

$$T_R = \frac{8329,87\ Mg \times 100}{10081,36\ Mg} = \mathbf{82,6\ \%}$$

Miasto Racibórz w 2014 r. osiągnęło **82,6 %** poziom ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Wymagany dla 2014 r. poziom ograniczenia składowania bioodpadów mógł wynosić nie więcej niż 50 %, w związku z tym Racibórz nie osiągnął wymaganego poziomu. Dozwolony poziom został więc przekroczony o 32,6 %.

Władze Miasta Racibórz w celu osiągnięcia w przyszłości wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania przystąpiły do budowy instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania

zmieszanych odpadów komunalnych na terenie Zakładu Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Raciborzu. Instalacja ta zostanie oddana do użytku nie później niż 30 grudnia 2015 r.

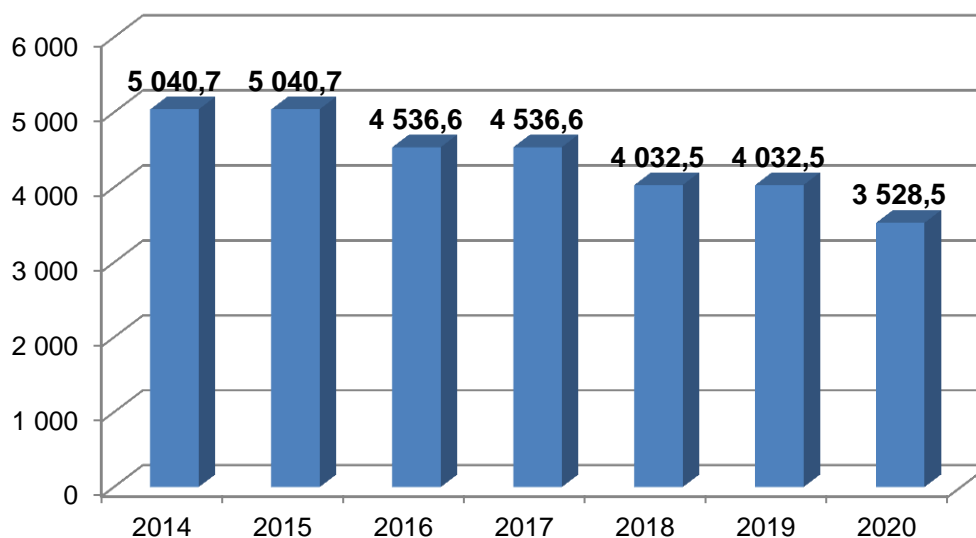
W kolejnej tabeli przedstawiono ile odpadów komunalnych ulegających biodegradacji może trafić w poszczególnych latach do składowania z terenu Miasta Racibórz, aby osiągnąć wymagany poziom. W tabeli ukazano również jaką minimalną efektywność przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych musi zapewnić instalacja MBP aby miasto osiągnęło w kolejnych latach wymagany poziom ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (przy założeniu, iż w kolejnych latach z terenu miasta odbieranych będzie 14 613,8 Mg zmieszanych odpadów komunalnych czyli tyle ile w 2014 r.), a także maksymalną masę M_{BR} jaka może powstać w kolejnych latach aby osiągnięty został wymagany poziom.

Tabela 6. Poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania dla Miasta Racibórz

rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
wymagane poziomy ograniczenia składowania	50 %	50 %	45 %	45 %	40 %	40 %	35 %
max. ilość bioodpadów jaka może być składowana – OUBR [Mg]	5 040,7	5 040,7	4 536,6	4 536,6	4 032,5	4 032,5	3 528,5
min. efektywność MBP*	34 %	34 %	40 %	40 %	47 %	47 %	54 %
max. masa M_{BR} [Mg]	9 693,6	9 693,6	8 724,3	8 724,3	7 754,9	7 754,9	6 785,5

* przy założeniu, iż ilość odbieranych w kolejnych latach z terenu miasta zmieszanych odpadów komunalnych wynosić będzie 14 613,8 Mg

Źródło: opracowanie własne

Wykres 11. Max. ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji jaka może być składowana w poszczególnych latach z terenu Raciborza aby osiągnąć wymagane poziomy ograniczenia składowania bioodpadów [w Mg]

Źródło: opracowanie własne

Z analizy powyższej tabeli oraz wykresu wynika, iż aby w 2014 r. Miasto Racibórz osiągnęło wymagany poziom do składowania mogło trafić maksymalnie 5 040,7 Mg odpadów ulegających biodegradacji. W 2020 r. aby osiągnąć 35 % poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji z terenu Raciborza do składowania będzie mogło trafić maksymalnie 3 528,5 Mg bioodpadów. Przy założeniu, iż w kolejnych latach z terenu miasta odbieranych będzie 14 613,8 Mg zmieszanych odpadów komunalnych minimalna efektywność przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w instalacji RIPOK dla roku 2015 r. powinna wynosić 40 %, natomiast dla roku 2020 już 54 %. Natomiast maksymalna masa M_{BR} jaka może powstać po mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu zmieszanych odpadów komunalnych (niezależnie od ilości odebranych zmieszanych odpadów komunalnych oraz przy założeniu, iż wszystkie odebrane zmieszane odpady komunalne zostaną poddane procesom MBP) wynosi od 9 693,6 Mg dla roku 2014 i 2015 do 6 785,5 Mg dla roku 2020.

Podsumowując bez poddawania zmieszanych odpadów komunalnych procesom mechaniczno-biologicznego przetwarzania Racibórz nie osiągnie wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Natomiast po uruchomieniu zakładu zagospodarowania odpadów na terenie miasta poziomy te powinny z łatwością zostać osiągnięte.

W tym miejscu warto wspomnieć, iż dzięki temu, że liczba mieszkańców Raciborza w porównaniu do roku 1995 r. zmalała aż o 9 111 osób (1995 r. – 65 041 os.; 2013 r. – 55 930 os. – dane GUS) osiągnięty przez miasto poziom ograniczenia składowania bioodpadów jest dużo korzystniejszy. Spowodowane jest to tym, iż masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzoną w 1995 r. oblicza się na podstawie liczby mieszkańców miasta w tym roku. Czyli większa liczba mieszkańców miasta w 1995 r. przekłada się na większą ilość wytworzonych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, a od ilości tej liczone są osiągane poziomy ograniczenia składowania bioodpadów. Liczba odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzona przez 9 111 os. (różnica w liczbie mieszkańców pomiędzy 1995 a 2013 r.) wynosi 1 412,2 Mg. Poziom ograniczenia składowania bioodpadów dla roku 2014 r. wynosi 50 %. Tak więc dzięki temu, iż liczba mieszkańców miasta w 1995 r. była wyższa o 9 111 os. to aż 706,1 Mg odpadów komunalnych ulegających biodegradacji mogło być więcej składowanych w 2014 r. Dla porównania gdyby w 1995 r. liczba mieszkańców Raciborza wynosiła tyle ile w 2013 r. to osiągnięty poziom ograniczenia składowania bioodpadów dla 2014 r. wyniósłby 96,1 % czyli byłby niekorzystniejszy aż o 13,5 %.

Wszystkie samorządy w kraju, w których liczba mieszkańców zmniejszyła się znacznie od roku 1995 r. mają zdecydowanie łatwiej osiągnąć wymagane poziomy ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. W odwrotnej sytuacji są samorządy, w których liczba mieszkańców znacznie się zwiększyła lub te które mają charakter wybitnie turystyczny, ponieważ po pierwsze punktem odniesienia do wyliczania poziomów jest liczba bioodpadów wytworzona w 1995 r. przez mniejszą liczbę osób niż obecnie zamieszkuje taką gminę, a po drugie odpady komunalne wytworzone przez turystów (osoby czasowo przebywające na terenie gminy) nie są uwzględniane w masie OUB_{1995} .

15.2. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oblicza się na podstawie wzoru:

$$P_{\text{pmts}} = \frac{M_{\text{rpmts}}}{M_{\text{wpmts}}} \times 100 \%$$

gdzie:

P_{pmts} – poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, wyrażony w %,

M_{rpmts} – łączna masa odpadów papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła poddanych recyklingowi i przygotowanych do ponownego użycia, pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych z gospodarstw domowych oraz od innych wytwórców odpadów komunalnych, wyrażona w Mg,

M_{wpmts} – łączna masa wytworzonych odpadów papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych z gospodarstw domowych oraz od innych wytwórców odpadów komunalnych, wyrażona w Mg.

Wytyczne do obliczania poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła:

1. Przy obliczaniu M_{rpmts} należy brać pod uwagę następujące odpady:
 - 15 01 01 - opakowania z papieru i tektury,
 - 15 01 02 - opakowania z tworzyw sztucznych,
 - 15 01 04 - opakowania z metali,
 - 15 01 06 - zmieszane odpady opakowaniowe,
 - 15 01 07 - opakowania ze szkła,
 - 20 01 01 – papier i tektura,
 - 20 01 02 – szkło,
 - 20 01 39 - tworzywa sztuczne,
 - 20 01 40 - metale.

W kolejnej tabeli obliczono M_{rpmts} czyli łączną masę odpadów papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła poddanych recyklingowi, pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych z gospodarstw domowych oraz od innych wytwórców odpadów komunalnych, odebranych z terenu Raciborza w 2014 r.

Tabela 7. Ilość odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła poddanych recyklingowi z terenu Raciborza w 2014 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Ilość odebranych odpadów [Mg]	Ilość odpadów poddanych recyklingowi [Mg]	Stosunek odpadów poddanych recyklingowi do ilości odebranych odpadów
15 01 01	opakowania z papieru i tektury	365,30	348,79	95,5 %
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	549,00	594,22	108,2 %
15 01 07	opakowania ze szkła	562,45	443,95	78,9 %
20 01 01	papier i tektura	66,60	0,00	0,0 %
20 01 39	tworzywa sztuczne	2,90	0,00	0,0 %
Łącznie		1 546,25	1 386,96	89,7 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwartalnych sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne

W 2014 r. z terenu Raciborza odebrano 1 546,25 Mg odpadów surowcowych, z tego do recyklingu przekazano 1 386,96 Mg co stanowi 89,7 %. Osiągnięty wskaźnik świadczy o dobrej efektywności nowego systemu gospodarowania odpadami pod względem jakości prowadzonej selektywnej zbiórki na terenie gminy i późniejszego przetwarzania selektywnie odebranych odpadów surowcowych. Odpady selektywnie zbierane na terenie gminy nie są zbyt zanieczyszczone i w większości nadają się do odzysku.

2. Obliczanie M_{wpmts} :

Łączną masę wytworzonych odpadów papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych z gospodarstw domowych oraz od innych wytwórców odpadów komunalnych oblicza się na podstawie wzoru:

$$M_{wpmts} = L_m \times M_{WGUS} \times U_{mpmts}$$

gdzie:

L_m – liczba mieszkańców miasta,

M_{WGUS} – masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie województwa (zgodnie z aktualnymi danymi publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny),

U_{mpmts} – udział łączny odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w składzie morfologicznym odpadów komunalnych (na podstawie aktualnego Krajowego planu gospodarki odpadami)

W przypadku Miasta Racibórz przy wyliczaniu M_{wpmts} wykorzystano następujące założenia:

U_{mpmts} – dla Raciborza, który jest miastem o liczbie mieszkańców >50 tys. mieszk., według Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2014 wskaźnik ten wynosi 46,8 %.

Tabela 8. Udział procentowy odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w składzie morfologicznym odpadów komunalnych

Miasta >50 tys. mieszkańców	
papier	19,1 %
metal	2,6 %
tworzywa sztuczne	15,1 %
szkło	10,0 %
Łączny udział	46,8 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie KPGO 2014

L_m – liczba mieszkańców Raciborza na koniec roku 2013 wynosiła 52 190 (wg ewidencji prowadzonej przez Urząd miasta)

M_{wGUS} - masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie województwa śląskiego wynosi 341 kg (wg opracowania Infrastruktura Komunalna w 2013 r. – GUS, Warszawa 2014 r.). Pod koniec każdego roku na stronach internetowych GUS publikowane jest takie opracowanie, które dotyczy roku poprzedniego.

M_{wpmts} dla Miasta Racibórz wynosi:

$$M_{wpmts} = 52\,190 \times 46,8\% \times 0,341 \text{ Mg} = \mathbf{8\,328,9 \text{ Mg}}$$

Osiągnięty przez Miasto Racibórz poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (P_{pmts}) wynosi:

$$P_{pmts} = \frac{1386,96}{8328,9} \times 100\% = \mathbf{16,7\%}$$

Według przedstawionych założeń i wyliczeń Miasto Racibórz za 2014 r. osiągnęło **16,7 %** poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Wymagany rozporządzeniem poziom wynosił $\geq 14\%$, a więc został przez Miasto Racibórz osiągnięty.

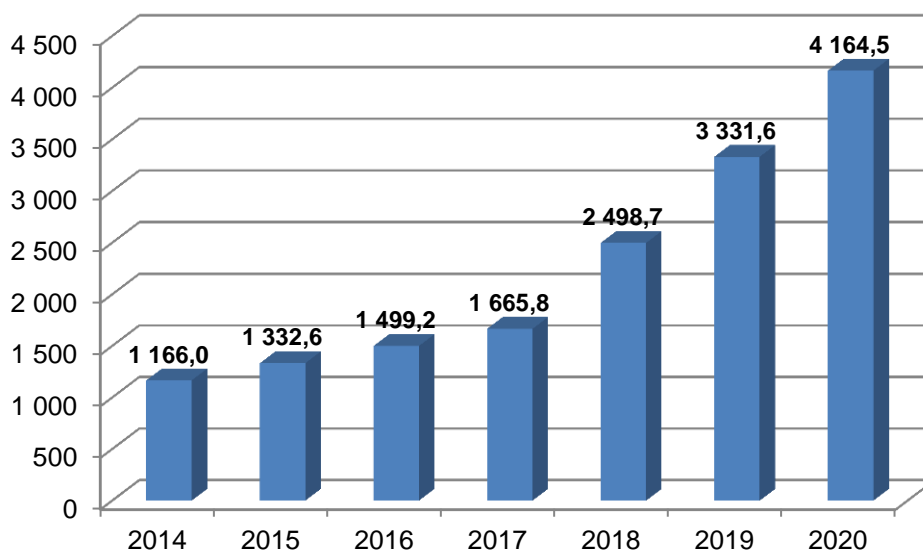
W poniższej tabeli obliczono przybliżoną minimalną ilość odpadów surowcowych, jaką należy każdego roku poddawać recyklingowi, aby Miasto Racibórz osiągnęło wymagany rozporządzeniem poziom (przy założeniu, iż M_{wpmts} wynosi 8 328,9 Mg).

Tabela 9. Wymagane Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych

rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
wymagane poziomy recyklingu	14 %	16 %	18 %	20 %	30 %	40 %	50 %

rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
przybliżona ilość odp. jaką należy poddać recyklingowi. aby osiągnąć wymagany poziom* [w Mg]	1 166,0	1 332,6	1 499,2	1 665,8	2 498,7	3 331,6	4 164,5

Źródło: opracowanie własne

Wykres 12. Przybliżona minimalna ilość odpadów papieru, tw. sztucznych, szkła i metalu jaką należy poddawać recyklingowi aby w kolejnych latach Racibórz uzyskał wymagane poziomy recyklingu tych frakcji odpadów komunalnych

Źródło: opracowanie własne

Analizując dane zawarte w poprzedniej tabeli oraz zobrazowane na wykresie, wynika iż w 2014 r. recyklingowi należało poddać minimum około 1 166,0 Mg odpadów surowcowych a więc więcej o około 220 Mg mniej niż faktycznie, aby miasto osiągnęło wymagany 14 % poziom recyklingu. Natomiast, aby w 2020 r. Miasto Racibórz osiągnęło wymagany poziom należało będzie przekazać do recyklingu już minimum około 4 164,5 Mg odpadów, a więc 3-krotnie więcej niż w 2014 r. (w 2014 r. recyklingowi poddano 1 386,96 Mg odpadów surowcowych).

15.3. Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych oblicza się na podstawie wzoru:

$$P_{br} = \frac{Mrbr}{Mwbr} \times 100 \%$$

gdzie:

P_{br} – poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, wyrażony w %,

$M_{r_{br}}$ – łączna masa innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych poddanych recyklingowi, przygotowanych do ponownego użycia oraz poddanych odzyskowi innymi metodami, pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych z gospodarstw domowych oraz od innych wytwórców odpadów komunalnych, wyrażona w Mg,

$M_{w_{br}}$ – łączna masa wytworzonych innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych z gospodarstw domowych oraz od innych wytwórców odpadów komunalnych, wyrażona w Mg.

Przy obliczaniu tego poziomu należy pod uwagę brać następujące odpady:

- 17 01 01 – odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów,
- 17 01 02 – gruz ceglany,
- 17 01 03 – odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia,
- 17 01 07 – zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06,
- 17 02 01 – drewno,
- 17 02 02 – szkło,
- 17 02 03 – tworzywa sztuczne,
- 17 03 02 – asfalt inny niż wymieniony w 17 03 01,
- 17 04 01 – miedź, brąz, mosiądz,
- 17 04 02 – aluminium,
- 17 04 03 – ołów,
- 17 04 04 – cynk,
- 17 04 05 – żelazo i stal,
- 17 04 06 – cyna,
- 17 04 07 – mieszaniny metali,
- 17 04 11 – kable inne niż wymienione w 17 04 10,
- 17 05 08 – tłużeń torowy (kruszywo) inny niż wymieniony w 17 05 07,
- 17 06 04 - materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03,
- 17 08 02 – materiały konstrukcyjne zawierające gips inne niż wymienione w 17 08 01,
- 17 09 04 - zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03.

W 2014 r. z terenu Miasta Racibórz odebrano 1 258,88 Mg odpadów z grupy 17 01, a więc odpadów materiałów i elementów budowlanych. Wszystkie zostały poddane odzyskowi.

P_{br} dla Miasta Racibórz wynosi:

$$P_{br} = \frac{1258,88}{1258,88} \times 100 \% = 100 \%$$

Racibórz osiągnął **100 %** poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Wymagany rozporządzeniem poziom dla 2014 r. wynosi $\geq 38 \%$.

XIII. UWAGI ORAZ PROPOZYCJE ZMIAN

W kolejnych podrozdziałach zamieszczono uwagi i proponowane zmiany poszczególnych elementów systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Raciborza wraz z uwzględnieniem obligatoryjnych zmian narzuconych nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która weszła w życie 01.02.2015 r.

13.1. Uwagi i zalecenia do Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy

1. Dostosowanie Regulaminu do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach

Po rozpatrzeniu skargi złożonej przez SUNEX S.A. w Raciborzu, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach wyrokiem z dnia 16.01.2015 r. orzekł, iż Rada Miasta Racibórz przekroczyła delegację zawartą w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w związku z czym stwierdził nieważność uchwały w części.

W art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach widnieje zapis, iż „Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące rodzaju i minimalnej pojemności pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych (...), przy uwzględnieniu:

- a) średniej ilości odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych bądź w innych źródłach,
- b) liczby osób korzystających z tych pojemników.”

W uzasadnieniu wyroku czytamy, iż w Regulaminie doszło do ustalenia „średniej ilości niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych”. Natomiast przedmiotem Regulaminu w tym zakresie może być ustalenie pojemności pojemników (w oparciu o średnią ilość wytwarzanych odpadów) a nie średniej ilości wytwarzanych odpadów w celu ustalenia pojemności pojemników.

Wobec powyższego należy w terminie niezwłocznym dostosować zapisy Regulaminu do przedmiotowego wyroku.

2. Uwzględnienie w Regulaminie zmian wprowadzonych nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Dostosowanie częstotliwości odbioru bioodpadów stanowiących odpady komunalne do nowych wymagań.

13.2. Uwagi i zalecenia do uchwały w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości niezamieszkałych obliczana jest na podstawie liczby pojemników z odpadami komunalnymi

(wszystkimi odpadami komunalnymi nie tylko zmieszany) powstałymi na danej nieruchomości. Należy pamiętać, iż na nieruchomości powstają i gromadzone są nie tylko zmieszane odpady komunalne ale również takie frakcje odpadów gromadzonych selektywnie jak: papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne czy metale. W związku z powyższym w uchwale według autorów Analizy stawki opłaty powinny być zróżnicowane w zależności od rodzajów gromadzonych odpadów. Przyjęcie stawek opłat jak w uchwale spowodowało, iż za zmieszane odpady komunalne oraz za odpady wyselekcjonowane obowiązuje jedna stawka co nie motywuje do prowadzenia segregacji odpadów komunalnych.

Jeżeli intencją Władz Gminy było naliczanie opłaty tylko od pojemników ze zmieszanyimi odpadami komunalnymi wówczas w uchwale w sprawie metody ustalenia opłaty (...) należało umieścić zapis, iż „...dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, w przypadku zbierania i odbierania ich w sposób selektywny ustala się stawkę opłaty za pojemnik **ze zmieszanyimi odpadami komunalnymi...**”. Analogicznie należy postąpić z „nieselektywną” stawką opłaty.

Ponadto należy rozważyć ewentualne zmiany uchwały pod kątem znowelizowanych zapisów ustawy, tj.:

- 1) w przypadku nieruchomości, na których są świadczone usługi hotelarskie, dopuszcza się aby opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowiła iloczyn ilości zużytej wody z danej nieruchomości oraz stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 2) w przypadku nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe, lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno – wypoczynkowe, wykorzystywanych jedynie przez część roku, rada gminy uchwała ryczałtową stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za rok od domku letniskowego, działki lub od innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno – wypoczynkowe.

13.3. Uwagi i zalecenia do deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości niezamieszkałych

Po analizie wprowadzonego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi stwierdzono potrzebę zmiany obowiązującego wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi m.in. o:

- rubryki uszczegóławiające zaistniałe okoliczności tj.: pierwsza deklaracja, nowa deklaracja, korekta deklaracji i wygaśnięcie obowiązku,
- rubrykę „data powstania obowiązku” w przypadku pierwszej deklaracji,
- rubrykę „data zaistnienia zmiany” w przypadku nowej deklaracji,
- rubrykę „okres, którego dotyczy korekta deklaracji”, w przypadku korygowania złożonej deklaracji,
- rubrykę „data wygaśnięcia obowiązku”, w przypadku wygaśnięcia obowiązku ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- obligatoryjny do wypełnienia załącznik „Uzasadnienie korekty deklaracji”, w przypadku korygowania deklaracji,
- zapisy służące obliczaniu wysokości opłaty w okresie miesięcznym,

- ewentualne wyodrębnienie nieruchomości, na których świadczone są usługi hotelarskie, znajdują się domki letniskowe lub nieruchomości wykorzystywane są na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

13.4. Uwagi i zalecenia do uchwały w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Według autorów Analizy, korzystniejszym rozwiązaniem jest przyjęcie w uchwale dokładnych częstotliwości odbioru odpadów komunalnych a nie podanie jedynie minimalnej częstotliwości odbioru – tak jak w regulaminie. Należy pamiętać, iż uchwała ta obejmuje zakres usług dla mieszkańców w **zamian za uiszczoną opłatę**. Najkorzystniejszym rozwiązaniem byłoby gdyby częstotliwości pozostawić na stałym poziomie natomiast gdy okaże się, że na nieruchomości powstaje więcej odpadów wówczas na nieruchomości należy wymienić pojemnik na większy lub dostawić kolejny. W chwili obecnej zapisy dotyczące zwiększenia częstotliwości odbioru odpadów komunalnych wykorzystywane są w okresach letnich oraz poprzedzające dni świąteczne.

Nowelizacja ustawy nakazuje również gminie określenie w uchwale trybu i sposobu zgłaszania przez właścicieli nieruchomości przypadków niewłaściwego świadczenia usług przez przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości lub przez prowadzącego punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Dostosować należy, podobnie jak w Regulaminie utrzymania czystości i porządku, częstotliwość odbioru bioodpadów stanowiących odpady komunalne do nowych wymagań.

13.5. Uwagi i zalecenia do uchwały w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Zgodnie z zapisami nowej ustawy w powyższej uchwale należy umieścić wskazanie, że w przypadku Gminy Racibórz opłata uiszczana jest „z dołu”.

13.6. Uwagi i zalecenia do uchwały w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne

Nie ulega wątpliwości, że podjęte w Gminie Racibórz odbieranie odpadów także z nieruchomości niezamieszkałych uszczelni system, uczyni go tańszym, a także pozwoli na efektywne sprawowanie przez gminę kontroli nad jego funkcjonowaniem. Uchwalenie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych jest zasadne, choćby ze względu na możliwość uproszczenia tego systemu i uczynienia go skuteczniejszym. Najlepszy wydaje się system jednolity i możliwie prosty, funkcjonujący w całości według określonych ustawowo zasad. Korzyścią objęcia systemem gospodarki odpadami nieruchomości niezamieszkałych jest również to, że koszty ich obsługi będą pokrywane z

uzyskiwanych opłat. W sytuacji, kiedy gmina nie postanowi odbierać odpadów z takich nieruchomości, koszty związane m.in. z obowiązkiem prowadzenia ewidencji, obowiązkiem podejmowania działań, gdy właściciel nie ma zawartej umowy na odbiór odpadów, wydawanie w tym przedmiocie decyzji administracyjnych, ewentualne koszty wniesionych odwołań itd. nie znajdują żadnego pokrycia w uiszczanych opłatach. Ponadto jednym z celów objęcia systemem wszystkich nieruchomości było ograniczenie powstawania dzikich wysypisk odpadów.

XIV. PODSUMOWANIE

Funkcjonowanie nowych gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi weszło w życie na terenie Polski z dniem 01.07.2013 r. Jest to efekt konieczności dostosowania krajowej gospodarki odpadami komunalnymi do wymagań i wytycznych Unii Europejskiej, które mają doprowadzić do zwiększenia świadomości ekologicznej społeczeństwa polskiego. Zaznaczyć trzeba, iż samorzady nie miały łatwego zadania przy wdrażaniu nowych zasad. Związane to było z niedoskonałością nowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Ustawa ta wśród wielu środowisk budziła kontrowersje. Bardzo ciężko pracuje się na założeniach i wytycznych, które dopiero co powstawały, ulegały modyfikacjom (nowelizacja ustawy z 2013 r., nowelizacja ustawy z 2014 r.) i ciągle budzą wątpliwości. W krótkim czasie samorzady musiały kompletnie zmienić dotychczasowe zasady gospodarowania odpadami komunalnymi, wymagało to wiedzy nie tylko z zakresu ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i ustawy o odpadach, ale także szerokiej wiedzy z zakresu ustawy prawo zamówień publicznych czy też ordynacji podatkowej.

W niniejszym dokumencie przedstawiono nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Raciborza z perspektywy jego funkcjonowania w 2014 r. Analiza poszczególnych jego elementów pozwoliła określić najważniejsze zalety i wady gminnej gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Racibórz, które przedstawiono poniżej:

1. Zalety:

- + objęcie nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi także nieruchomości niezamieszkałych;
- + liczne akcje informacyjne i edukacyjne z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi
- + rozbudowa na terenie Raciborza Zakładu Zagospodarowania Odpadów;
- + wprowadzenie możliwości selektywnej zbiórki popiołów;
- + utrzymanie wypracowanego na przestrzeni lat systemu segregacji odpadów;
- + stały rozwój selektywnej zbiórki odpadów zielonych poprzez nieodpłatne wyposażenie nieruchomości w pojemniki na bioodpady oraz możliwość wymiany przez mieszkańców odpadów zielonych na certyfikowany kompost;

2. Wady:

- brak instalacji do mechaniczno - biologicznego przetwarzania odpadów (zgodnie z umową o partnerstwie publiczno - prywatnym budowa zakończona zostanie do dnia 31.12.2015 r.);

- nie dla wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zrozumiała metodologia naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości niezamieszkałych;
- zbyt niski poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania;
- konstrukcja deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zakłada wykazywanie liczby osób i pojemników na okres roku a nie miesiąca.

Podsumowując system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta Racibórz funkcjonuje poprawnie. W chwili obecnej największym problemem gminy jest nieosiągnięcie wymaganego poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Lecz podjęte przez Władze Miasta działania naprawcze (głównie rozbudowa na terenie Raciborza instalacji przetwarzania odpadów oraz rozwój selektywnego odbioru bioodpadów) z pewnością pozwolą w przyszłości osiągnąć wymagane poziomy. Natomiast największą zaletą jest podjęcie przez Władze Miasta decyzji o włączeniu do nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi również nieruchomości niezamieszkałych co sprawia, iż cały system jest łatwiejszy w kontroli, bardziej spójny i co najważniejsze bardziej efektywny.

SPIS TABEL

Tabela 1. Wydatki poniesione na system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Racibórz	19
Tabela 2. Wpływy z prowadzenia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Racibórz	20
Tabela 3. Zmiana liczby ludności Miasta Racibórz w latach 1995 – 2013	23
Tabela 4. Ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu Miasta Racibórz w 2014 r.	27
Tabela 5. Ilość odpadów komunalnych dostarczonych do PSZOK w 2014 r.	40
Tabela 6. Poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania dla Miasta Racibórz	48
Tabela 7. Ilość odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła poddanych recyklingowi z terenu Raciborza w 2014 r.	51
Tabela 8. Udział procentowy odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w składzie morfologicznym odpadów komunalnych	52
Tabela 9. Wymagane Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych	52

SPIS RYCIN

Ryc. 1. III Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi Województwa Śląskiego	15
Ryc. 2. Dział dotyczący odpadów komunalnych utworzony na stronie internetowej Miasta Racibórz ..	42
Ryc. 3. Poradnik dot. nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Miasta Racibórz	43
Ryc. 4. Plakat informacyjny dot. palenia odpadów	43

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Poniesione koszty związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z obszaru Raciborza w poszczególnych kwartałach 2014 r.	19
Wykres 2. Struktura wydatków poniesionych w 2014 r. na system gospodarowania odpadami komunalnymi	20
Wykres 3. Struktura dochodów związanych z prowadzeniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w 2014 r.	21
Wykres 4. Liczba ludności miasta Racibórz w latach 1995 – 2014	24
Wykres 5. Struktura odebranych odpadów komunalnych z terenu Miasta Racibórz w 2014 r.	28
Wykres 6. Ilość odebranych odpadów komunalnych w poszczególnych kwartałach 2014 r. (w Mg) ...	29
Wykres 7. Ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych w poszczególnych kwartałach 2014 r. (w Mg)	30
Wykres 8. Ilość odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (kod 20 02 01) w poszczególnych kwartałach 2014 r. (w Mg)	30
Wykres 9. Ilość odebranych odpadów szkła, papieru, tw. sztucznych (kody odpadów: 15 01 01, 15 01 02, 15 01 07, 20 01 01, 20 01 39) w poszczególnych kw. 2014 r. (w Mg)	31
Wykres 10. Udział zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji (20 02 01) oraz odpadów papieru, szkła, tw. sztucznych w ogólnej ilości odebranych odpadów w 2014 r. z terenu Miasta Racibórz	32
Wykres 11. Max. ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji jaka może być składowana w poszczególnych latach z terenu Raciborza aby osiągnąć wymagane poziomy ograniczenia składowania bioodpadów [w Mg]	48
Wykres 12. Przybliżona minimalna ilość odpadów papieru, tw. sztucznych, szkła i metalu jaką należy poddawać recyklingowi aby w kolejnych latach Racibórz uzyskał wymagane poziomy recyklingu tych frakcji odpadów komunalnych	53